

Міністерство освіти і науки України

Модельна навчальна програма
інтегрованого курсу
**«Інтегрований курс літератур.
10—12 класи. Поглиблений рівень»**
для закладів загальної середньої освіти

Автори:

Ніколенко О. М., Качак Т. Б., Шуляр В. І., Мацевко-Бекерська Л. В.,
Туряниця В. Г., Рудніцька Н. П., Базильська Н. М., Гвоздікова О. В.,
Власюк В. В., Таболіна Л. В., Ніколенко К. С.

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ від 18.03.2026 р. № 483)

Модельна навчальна програма обов'язкового освітнього компонента

«Інтегрований курс літератур. 10—12 класи. Поглиблений рівень»

Пояснювальна записка

Наша дума, наша пісня

Не вмере, не загине...

Тарас Шевченко

Споглядання краси пробуджує
найсильніші почуття милосердя й
любви, і тоді слово *людина* звучить як
слово *друг*.

Ясунарі Кавабата

Модельну навчальну програму інтегрованого курсу «Інтегрований курс літератур. 10—12 класи. Поглиблений рівень» (далі МНП-ЛІТ-ПОГЛ) розроблено на підставі:

- Державного стандарту профільної середньої освіти (Постанова Кабінету Міністрів України від 25.07.2024 р. № 851);
- Типової освітньої програми для 10—12 класів закладів загальної середньої освіти, які забезпечують здобуття профільної освіти за академічним спрямуванням (наказ Міністерства освіти і науки від 26.05.2025 р. № 765).

МНП-ЛІТ-ПОГЛ забезпечує обов'язковий компонент навчання — інтегрований курс літератур (української та зарубіжної) — у профільній середній освіті і призначена для учнів та учениць 10—12 класів закладів загальної середньої освіти з українською мовою навчання.

МНП-ЛІТ-ПОГЛ використовують у межах мовно-літературного кластеру (профілі з поглибленим вивченням української мови та літератури).

Метою вивчення інтегрованого курсу літератури (української та зарубіжної) на поглибленому рівні є виховання засобами української та зарубіжної літератур юного покоління патріотів України, які шанують і

обстоюють національні цінності, спираються на культурні здобутки України та інших країн в процесі особистого зростання та реалізації в суспільстві; формування в учнів / учениць любові до читання художньої літератури, активної громадянської позиції, гуманістичного світогляду, моралі, критичного мислення; розвиток у процесі творчої читацької діяльності філологічних умінь і навичок учнів / учениць, здатних обрати для задоволення своїх інтелектуальних, духовних та соціальних потреб якісний художній текст та/або медіатекст, дати йому естетичну оцінку, виявити власну рефлексію, проаналізувати та інтерпретувати; заохочення учнів / учениць до розширення кола читання художньої літератури та роботи з науково-критичними джерелами; підготовка до вибору майбутньої професії, пов'язаної з філологією; формування вмінь і навичок учнів / учениць здійснювати дослідження в галузі філології (літературних текстів / медіатекстів, літературних і мовних явищ, особливостей художньої мови, стилів, власного мовлення тощо).

Завдання інтегрованого курсу літератури (української та зарубіжної) на поглибленому рівні:

- виховання творчих читачів / читачок із самостійним критичним мисленням, високим естетичним смаком і стійким інтересом до української та зарубіжної літератур;
- формування цілісних уявлень про закономірності перебігу літературного процесу, напрями, течії, роди, жанри й стилі в контексті вітчизняної та світової культури;
- увиразнення самобутності української літератури на тлі зарубіжної літератури через залучення широких міжкультурних і міжлітературних зв'язків, висвітлення теми України у творчості зарубіжних письменників / письменниць;
- розвиток уміння бачити світовий контекст української літератури та культури, її здобутки і вагомий внесок у світову культуру;
- упровадження стратегій різних видів філологічного аналізу літературних текстів та медіатекстів, художніх перекладів і переспівів;
- поглиблення знань із теорії літератури, використання їх у процесі аналізу / інтерпретації, обговорення, дослідження художніх текстів та медіа текстів;
- розвиток філологічних умінь і навичок учнів / учениць;

- розширення уявлень про вітчизняну перекладацьку школу, розкриття значення перекладної літератури, художньої рецепції світової літератури як могутнього чинника розвитку української нації;
- поглиблення рівня володіння рідною мовою через прилучення до читання творів української та зарубіжної літератур (в українських перекладах);
- формування високого естетичного смаку, емоційно-ціннісного сприйняття художньої літератури, творчого діалогу з книжкою;
- оволодіння учнями / ученицями засадами філологічної діяльності та формування їхніх умінь і навичок професійно досліджувати художні тексти / медіатексти, літературні та мовні явища, загальні та індивідуальні стилі, власне мовлення та ін.;
- оволодіння учнями / ученицями засадами дослідницької діяльності в царині художньої літератури;
- підготовка учнів / учениць до життя, свідомого вибору майбутньої професії та подальшого навчання в галузі філології.

МНП-ЛІТ-ПОГЛ ґрунтується на таких **принципах**:

- **інтегративний** (розгляд літературного процесу України та зарубіжних країн з урахуванням спільних тенденцій і національних особливостей, висвітлення діалогу культур / літератур у взаємодії);
- **компаративний** (зіставлення літературних творів (або їх елементів) українських і зарубіжних авторів / авторок, художніх текстів та/або медіатекстів, оригіналів і перекладів / переспівів, творів літератури та інших видів мистецтва);
- **україноцентричний** (українська література і культура є домінантою МНП-ЛІТ-ПОГЛ, у якій українські здобутки мистецтва слова увиразнені на тлі набутків інших народів);
- **принцип «єдності у різноманітті»** (визнання культурного різноманіття і духовної спадщини різних народів, загальнолюдських демократичних цінностей, що збагачують національну культуру і літературу України та інших країн);
- **хронологічний** (вивчення творів українських та зарубіжних авторів / авторок у послідовності літературного процесу);

- **жанрово-родовий** (розгляд художніх творів у їхній родовій та жанровій специфіці з урахуванням взаємодії, а також розвитку загальних та індивідуальних стилів);
- **концентричний** (можливість розширення і поглиблення набутих раніше знань, умінь і навичок учнів / учениць, їх повернення до авторів / авторок у різні періоди життя, розкриття нових сторінок творчості митців / мисткинь);
- **мультикультурний** (презентація найяскравіших літературних творів / явищ України та інших країн у контексті культури);
- **проективний** (здатність рухатися від початкових уявлень про літературне явище та/або поняття до його проєкції в часі й просторі національної та світової культури, орієнтуватися й поглиблювати знання в галузі класичної та сучасної літератури України та світу, розвивати вміння та навички роботи з різними ресурсами, зокрема інформаційно-цифровими);
- **діалогічний** (діалог між усіма суб'єктами навчання, діалог із художніми текстами та/або медіатекстами, діалог автора / авторки з читачем / читачкою, діалог культур);
- **природовідповідний** (врахування вікових особливостей, психічного розвитку, пізнавальних можливостей учнів / учениць).

Структура МНП-ЛІТ-ПОГЛ. Програма містить: 1) пояснювальну записку (в якій зазначено мету, завдання інтегрованого курсу літератур, принципи укладання програми, її структуру, способи реалізації та особливості організації освітнього процесу); 2) основну частину, в якій зазначено для кожного класу зміст інтегрованого курсу (за розділами, темами), очікувані результати навчання (на підставі Державного стандарту профільної освіти) та види навчальної діяльності (орієнтовні) учнів / учениць); 3) прикінцеву частину (в якій визначено методичні підходи, методи й технології навчання, орієнтовні ресурси, інструментарій для оцінювання).

У змісті інтегрованого курсу репрезентовано художні твори (класичні (в тому числі давніх епох) і сучасні), перебіг літературного процесу ХІХ—ХХІ ст., провідні напрями і течії (пізній романтизм, реалізм, модернізм, постмодернізм, сучасні явища), різні роди літератури (епос, лірика, драма), жанри (оповідання, повість, роман, новела, вірш, поема, драма, комедія, трагікомедія та ін.) України та зарубіжних країн.

До кожного розділу програми подано рубрики:

Теорія літератури (перелік основних літературознавчих понять, передбачених для вивчення або поглиблення);

Література і культура (інформація про культурні особливості доби / країни, взаємозв'язки літератури і мистецтва);

Елементи компаративістики (аспекти для порівняння художніх текстів (або їх окремих елементів));

Медіатекст (орієнтовний перелік медіатекстів (фільми, інтерв'ю, виступи тощо) для використання в освітньому процесі);

Література рідного краю (1—2 твори за вибором учителя).

МНП-ЛІТ-ПОГЛ містить обов'язковий і варіативний компоненти. Обов'язковий компонент — це літературні епохи / періоди, напрями, течії, художні твори українських та зарубіжних авторів / авторок, передбачені для обов'язкового вивчення. Варіативний компонент містить перелік художніх текстів, із яких учитель / учителька може вибрати один або декілька відповідно до інтересів учнів / учениць, матеріально-технічних ресурсів тощо.

Зв'язок із сучасністю забезпечує варіативна частина МНП-ЛІТ-ПОГЛ — «Літературний міст у сьогодення» (в кінці кожного розділу). У ній представлені актуальні для молоді твори сучасних авторів / авторок України та зарубіжних країн. Учитель / учителька та учні / учениці можуть вибрати для розгляду із запропонованого переліку 1—2 твори для текстуального вивчення (зважаючи на читацькі інтереси учнів / учениць, наповнюваність бібліотеки, актуальність порушених у творів питань тощо). Користуючись принципом академічної свободи, учитель / учителька може додавати до переліку творів у рубриці «Літературний міст у сьогодення» інші художні тексти.

Для уроків додаткового читання учитель / учителька обирає твори самостійно.

МНП-ЛІТ-ПОГЛ реалізує всі обов'язкові результати навчання мовно-літературної освітньої галузі. Основою для формулювання очікуваних результатів навчання в МНП є обов'язкові результати навчання (орієнтири для оцінювання) поглибленого рівня освітньої галузі.

Способи реалізації МНП-ЛІТ-ПОГЛ. Програма передбачає партнерські взаємини між усіма учасниками освітнього процесу, залучення

бібліотеки до забезпечення читацьких інтересів учнів / учениць, створення комфортних умов для навчання і діалогу щодо класичної та сучасної літератури, використання безпечних цифрових ресурсів художніх текстів та медіатекстів, свободу думки й висловлювання учнів / учениць щодо прочитаних художніх творів та/або медіатекстів, розвиток творчих здібностей і критичного мислення молоді в процесі читання, аналізу та інтерпретації художніх текстів та/або медіатекстів (створення власних творів, висловлювань, зокрема в цифровому середовищі) тощо. Компоненти програми можуть стати основою для підготовки до підсумкової атестації, навчальних проєктів, дослідницьких робіт у галузі філології, індивідуальної та колективної творчої діяльності учнів / учениць, різноманітних конкурсів, фестивалів, шкільних вистав, літературних вечорів тощо.

Особливості організації освітнього процесу під час вивчення інтегрованого курсу літератури (української та зарубіжної) на поглибленому рівні.

Відповідно до Типової освітньої програми (2025) МНП-ЛІТ-ПОГЛ розрахована на 2 години на тиждень у першому семестрі 10 класу, 3 години на тиждень — у другому семестрі 10 класу, 3 години на тиждень — в 11—12 класах (перший і другий семестр).

Мовно-літературний кластер (профілі з поглибленим вивченням української мови та літератури)

	10 клас		11 клас		12 клас	
	I семестр	II семестр	I семестр	II семестр	I семестр	II семестр
Години на тиждень	2	3	3	3	3	3

Відповідно до Державного стандарту профільної середньої освіти (2024) заклад середньої освіти за потреби може збільшити щотижневу кількість годин для вивчення інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної) на 0,5—1 годину на тиждень у межах мовно-літературної галузі.

МНП-ЛІТ-ПОГЛ може бути адаптована до освітньої траєкторії закладу.

В освітньому процесі для забезпечення МНП-ЛІТ-ПОГЛ доцільно використовувати не лише текстові матеріали (друковані художні твори, статті, монографії та ін.), але й цифрові ресурси (електронні бібліотеки, електронні художні тексти та інші джерела інформації, сайти, блоги, соцмережі тощо) із дотриманням правил безпеки в цифровому середовищі.

МНП-ЛІТ-ПОГЛ є основою для створення учителем / учителькою навчальної програми, календарно-тематичного планування. Згідно з чинним законодавством та в межах наданої академічної свободи учитель / учителька може змінювати зміст МНП-ЛІТ-ПОГЛ (зменшувати, збільшувати, замінити окремі тексти та/або медіатексти) без зміни загальної структури МНП-ЛІТ-ПОГЛ і вилучення цілих розділів.

Українська і зарубіжна літератури завжди були і залишаються основою духовної України. Тому інтегрований курс літератур (української та зарубіжної) в закладах профільної середньої освіти сприятиме збереженню і розвитку української нації, формуванню національно-культурної ідентичності молоді та її моральної стійкості в період глобальних викликів і боротьби за цілісність та незалежність України.

Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). 10—12 класи. Поглиблений рівень.

ОСНОВНА ЧАСТИНА

Зміст навчального предмета, очікувані результати навчання, види навчальної діяльності учнів

10 КЛАС

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності учнів / учениць
<p><i>Учень / учениця</i> I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях вільно застосовує прийоми активного слухання, аналізує вплив комунікативних перешкод на перебіг і результат спілкування [12 МОВ 1.1.1-1 П] пояснює причини виникнення розбіжностей в інтерпретації фактів, явищ, подій, зокрема підтверджуючи це результатами аналізу мовних засобів, що забезпечують формування відповідного підтексту [12 МОВ 1.4.3-1 П]</p> <p>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду</p>	<p>ВСТУП Значення художньої літератури для збереження людяності. Функції мистецтва слова. Критерії художності твору.</p> <p><i>Теорія літератури (ТЛ). Поняття про художність, критерії художності. Література і культура (ЛК). Класична і масова література крізь призму художності. Провідні особливості й ключові постаті сучасного літературного процесу в Україні та світі. Елементи компаративістики (ЕК). Порівняння творів (1—2) різних епох і національних літератур в аспекті критеріїв художності. Медіатекст (МТ). Виступи (інтерв'ю, лекції тощо) сучасних авторів / авторок, науковців / науковиць про літературу та мистецтво. Література рідного краю (ЛРК). 1—2 твори за вибором учителя.</i></p>	<p>Різні види читання (про себе, вголос, «ланцюжком» або ін.), визначення провідної думки та деталей почутого та/або прочитаного тексту, формулювання запитань до тексту, відповіді на запитання до тексту, виокремлення головної і другорядної інформації в тексті, коментування та інтерпретація тексту, самостійне збирання інформації, написання тез та/або есе, створення посту для соцмереж, дискусія (очно або в онлайн-середовищі) із самостійно дібраними аргументами, розповідь про улюблений твір, виокремлення і пояснення мовних явищ у власному і чужому мовленні тощо.</p> <p><u>Дослідницький практикум:</u> дослідження книжкових новинок в українській та зарубіжній літературі в аспекті художності.</p> <p><u>Комунікативний практикум:</u> обговорення сучасного тексту / медіатексту.</p>

виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті (зокрема, художньому тексті, медіатексті), зважаючи на національний і загальнолюдський контекст
[12 МОВ 2.2.2-1 П]

III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови
створює тексти різної жанрово-стильової належності (зокрема, художні тексти, медіатексти) відповідно до індивідуальних і суспільних потреб на засадах академічної доброчесності
[12 МОВ 3.1.1-1 П]

IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу
аналізує власне і чуже мовлення, зокрема для виявлення відповідності комунікативних/стильових ознак/намірів
[12 МОВ 4.1.1-1 П]

<p><i>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях</i> обґрунтовує доречність та ефективність певної форми усного повідомлення відповідно до контексту комунікативної взаємодії, пропонуючи способи і прийоми її покращення [12 МОВ 1.5.1-1 П] пов’язує отримані висновки з більш широким контекстом (зокрема, історико-культурним) [12 МОВ 1.4.1-2 П]</p> <p><i>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду</i> аргументовано використовує та поєднує різні способи фіксування інформації з одного або кількох текстів (зокрема, художніх текстів, медіатекстів), дотримуючись достовірності і засад академічної доброчесності, відповідно до самостійно визначеної мети [12 МОВ 2.6.1-1 П]</p> <p><i>III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими</i></p>	<p>ВІДЛУННЯ ДАЛЕКИХ ВІКІВ Вплив античності на українську літературу і мистецтво. Українські письменники / письменниці, діячі / діячки науки про значення античності для формування європейської культури.</p> <p>Гомер (приблизно VIII ст. до н. е.). «Одіссея» (1—2 уривки). Міфологічні, пригодницькі й побутові елементи в «Одіссейі». Уславлення людського розуму, вірності, винахідливості й допитливості. Засудження насильства й несправедливості, самовпевненості й марнославства. Образ Одиссея.</p> <p>Західна Європа та Україна на етапі Середньовіччя і переходу до Відродження. Данте Аліґ’єрі (1265—1321). «Божественна комедія» (Пекло, пісні I, V), Рай (пісня XXXIII). Поема «Божественна комедія» як філософсько-художній синтез середньовічної культури й ідей раннього Відродження. Особливості композиції поеми. Концепція світу й людини. Алегоричний зміст образів та епізодів. Жанрова своєрідність твору. Особливості українських перекладів.</p> <p>Специфіка західноєвропейського та українського Просвітництва. Ідеї освіти, науки, культури, духовного розвитку</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, в особах, мелодекламація, коментоване, вибіркове, повторне, перерване або ін.), формулювання уточнювальних запитань, переказ тексту (докладно, стисло, вибірково, творчо), створення складного плану або тез тексту, характеристика літературних персонажів, знаходження і використання інформації з одного або кількох джерел, комунікація з іншими особами, обстоювання або зміна комунікативної позиції в процесі спілкування, співвіднесення змісту тексту з контекстом, розмежування в тексті фактичної інформації, суджень, підтексту, коментування власних почуттів під час сприймання тексту, обґрунтування мистецької цінності тексту, обстоювання власної позиції щодо порушених у тексті проблем, створення повідомлень / медіатекстів у цифровому середовищі, визначення переваг і недоліків власних текстів, імпровізація з художнім текстом (стилізація, пародія або ін.), групова взаємодія із оформленням результатів роботи в цифрових застосунках, створення медіаконтенту (наприклад, відеочитання, відеопрезентація та ін.), перегляд і коментування медіатекстів тощо.</p> <p><i>Дослідницький практикум:</i> дослідження засобів художньої виразності у прочитаних текстах, пошук відповідників у сучасній українській мові.</p>
--	--	---

особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови обґрунтовує вибір засобів вираження мовлення (зокрема, засобів художньої виразності) з урахуванням комунікативної доцільності, стильових і соціокультурних норм
[12 МОВ 3.1.2-1 П]

IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу імпровізує з різними мовними засобами, зокрема з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, використовує первинні тексти (зокрема, художні тексти, медіатексти) для створення вторинних текстів, що мають оцінювальний характер, з метою надання інформації
[12 МОВ 4.2.1-1 П]

особистості.
Григорій Сковорода (1722—1794). «Сад Божественних пісень» (1—2 вірші). Філософські ідеї Г. Сковороди. Провідні мотиви та образи у віршах зі збірки «Сад Божественних пісень». Актуальність творчості Г. Сковороди для сьогодення.

Іван Франко (1856—1916). «Борис Граб» або «Перехресні стежки» (2—3 уривки). «Борис Граб» — психологічна повість про навчання і становлення особистості. Образ учителя. Роль книжок у формуванні свідомості головного героя. «Перехресні стежки» — соціально-психологічна повість. Проблематика твору. Доля інтелігенції та селянства. Кохання на тлі доби.

Літературний міст у сьогодення (1—2 твори за вибором). Ліна Костенко «Під вечір виходить на вулицю він...», «Апологія лицарства»; Євген Маланюк «Беатріче»; Володимир Аренев «Душниця»; Оксенія Бурлака «Непотрібні»; Рейнбоу Ровелл «Не здавайся» (Книга 1 («Саймон Сноу»)) та/або ін.

(ТЛ) Поглиблення понять «поема», «вірш», «алегорія», «символ».

(ЛК) Сучасна рецепція творчості Г. Сковороди. Музеї Г. Сковороди в Україні.

Комунікативний практикум: представлення результатів групового або власного проекту.

	<p><i>Будинок-музей Данте в Італії. Образи Гомера й Данте в українській поезії. (ЕК) Утілення образів Гомера, Данте і Г. Сковороди в різних видах українського й світового мистецтва (живопис, музика, скульптура та ін.). Іван Франко як дослідник і перекладач творів зарубіжної літератури.</i></p> <p><i>(МТ) Екранізації за мотивами творів (художній фільм «Повернення Одісея» (режисер Уберто Пазоліні, Італія, Греція, Велика Британія, Франція, 2024); документальний фільм «У пошуках Сковороди» (режисер С. Лисенко, Україна, 2022); біографічний фільм «Данте» (режисер П. Аваті, Італія, 2022) та/або ін.). (ЛРК). 1—2 твори за вибором учителя.</i></p>	
<p><i>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях</i></p> <p>визначає різні аспекти (змістові, формальні, функціональні) повідомлення (зокрема, художнього тексту, медіатексту), враховуючи індивідуальні особливості учасників комунікації, культурно-історичний контекст і засвідчуючи повне розуміння почутого повідомлення, зокрема його деталей [12 МОВ 1.1.3-1 П]</p>	<p>ПОВІСТЬ І РОМАН ХІХ СТОЛІТТЯ</p> <p>Розвиток епічних жанрів у літературі ХІХ ст. Взаємодія романтизму і реалізму.</p> <p>Ернст-Теодор-Амадей Гофман (1776—1822). «Крихітка Цахес на прізвисько Цинобер» (2—3 уривки). Е.-Т.-А. Гофман як представник гротескної течії романтизму. Віхи мистецького шляху. Особливості сюжету й композиції повісті «Крихітка Цахес на прізвисько Цинобер».</p> <p>Протиставлення філістерів та ентузіастів. Гротескні образи. Викривальний зміст твору. Символіка.</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, в особах, коментоване, перерване, вибіркове або ін.), виявлення прихованої інформації в тексті, виявлення особливостей комунікації літературних персонажів, презентація власних поглядів, ідей, переконань із аргументацією та прикладами, комунікація із визнанням права на існування іншої думки, розпізнавання в художньому тексті зображально-виражальних засобів та ознак авторського стилю, проекція емоційно-чуттєвого досвіду літературних персонажів на власну поведінку і цінності, створення</p>

<p>дотримується інформаційної гігієни, виявляє та розрізняє в усному повідомленні різні види маніпуляції, неправдиву інформацію і пропаганду [12 МОВ 1.4.2-1 П]</p> <p>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема, художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П]</p> <p>самостійно визначає критерії оцінювання прочитаного тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту) і можливості використання інформації з одного чи кількох джерел для досягнення особистісно і суспільно значущих цілей [12 МОВ 2.4.1-1 П]</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і</p>	<p>Стендаль (Марі-Анрі Бейль, 1783—1842) «Червоне і чорне» (2—3 уривки). Творчий шлях письменника, його внесок у скарбницю психологічної прози XIX ст. Конфлікт молодого людини та суспільства в романі «Червоне і чорне». Образ Жульєна Сореля. Зображення соціального середовища у творі. Образи жінок. Символіка.</p> <p>Густав Флобер (1821—1880). «Пані Боварі» (2—3 уривки). Місце Г. Флобера в історії європейської літератури. Конфлікт романтичних ілюзій та дійсності в романі «Пані Боварі». Сюжет і композиція роману. Зображення суспільства. Еволюція Емми Боварі. Образи обивателів. Об'єктивний стиль Г. Флобера. Психологічні деталі. Боваризм як суспільно-психологічне явище.</p> <p>Панас Мирний (Панас Якович Рудченко, 1849—1920). «Лихі люди» (2—3 уривки). Місце Панаса Мирного в історії української літератури. Особливості реалістичного методу митця. Основний конфлікт твору «Лихі люди». Соціальні та психологічні проблеми твору. Тема боротьби проти Російської імперії. Образи інтелігенції у повісті.</p>	<p>власного або колективного медіапродукту, творче експериментування із художнім текстом, створення власних текстів (зокрема, художніх текстів, медіатекстів), аналіз мовних явищ в усному мовленні літературних персонажів, структурування навчального матеріалу та/або змісту художнього тексту різними способами (у вигляді таблиці, опорної схеми, ментальної мапи, скетч нотатки або ін.) тощо.</p> <p><i>Дослідницький практикум: дослідження видів художніх образів у текстах / медіатекстах і засобів їх створення.</i></p> <p><i>Комунікативний практикум: підготовка усного висловлення від імені героя / героїні художнього тексту / медіатексту.</i></p>
--	--	--

<p><i>зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови</i> представляє створені тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) в різний спосіб, за потреби аргументуючи власну позицію та виявляючи творчу індивідуальність [12 МОВ 3.1.1-2 П]</p> <p><i>IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу</i> аргументує застосування обраної комунікативної стратегії та її зміну відповідно до ситуації спілкування [12 МОВ 4.2.2-1 П]</p>	<p>Іван Нечуй-Левицький (Іван Семенович Левицький, 1838—1918). «Кайдашева сім'я» (2—3 уривки) або «Хмари» (2—3 уривки). «Кайдашева сім'я». Особливості сюжету і композиції соціально-побутової повісті. Проблеми духовної роз'єднаності суспільства, батьків і дітей, фальшивого й справжнього та ін. Критика негативних рис людей і суспільства. Національний колорит твору. Роль елементів комічного.</p> <p>«Хмари». Проблема взаємодії інтелігенції і народу у творі. Ідея протесту проти соціального і національного гніту. Тема захисту рідної мови і культури. Символіка назви. Багатозначність образів персонажів.</p> <p>Літературний міст у сьогодення (1—2 твори за вибором). Йоанна Ягелло «Шоколад із чилі», «Зелені мартенси»; Барбара Космовська «Великий вибух», «Самотні»; Юлія Чернієнко «Хікі шукають любов»; Олена Рижко «Гетьман на літо»; Андрій Бачинський «Ватага веселих волоцюг»; Сергій Гридін «Незрозумілі»; Анна Хьоглунд «Про це говорять лише з кроликами» та/або ін.</p> <p><i>(ТЛ) Поглиблення понять «роман», «повість», «засоби комічного». Художній образ, види художніх образів. Гротескний</i></p>	
---	--	--

	<p>образ.</p> <p>(ЛК) Іван Франко про розвиток роману у європейських літературах.</p> <p>(ЕК) Порівняння образів персонажів.</p> <p>Гротескні образи в українській літературі XIX ст. Вплив Е.-Т.-А. Гофмана на творчість М. Гоголя.</p> <p>(МТ) Екранізації за мотивами творів (художній фільм «Цахес» (режисер А. Кулев, Болгарія, 2010), художній фільм «Червоне і чорне» (режисер Ж.-Д. Верхак, Німеччина, Франція, Італія, 1997), художній фільм «Мадам Боварі» (режисер К. Шаброль, Франція, 1991), художній фільм «Пані Боварі» (режисер С. Бартез, Німеччина, Бельгія, США, 2015), серіал «Кайдашева сім'я» (режисер В. Городько, Україна, 1993—1996), серіал «Спіймати Кайдаша» (режисер Н. Ворожбит, Україна, 2020) та/або ін.).</p> <p>(ЛРК) 1—2 твори за вибором учителя.</p>	
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях</p> <p>досліджує роль вербальних та невербальних засобів у розпізнаванні емоційних реакцій співрозмовника та емоційній саморегуляції в різних ситуаціях спілкування</p> <p>[12 МОВ 1.7.1-1 П]</p> <p>оцінює переваги та ризики використання і</p>	<p>ЛІРИКА КІНЦЯ ХІХ — ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТЬ</p> <p>(3—4 твори за вибором)</p> <p>Модернізм як літературно-мистецький напрям кінця ХІХ — початку ХХ ст. Художні відкриття модернізму та його представники. Течії раннього модернізму: символізм, імпресіонізм, неоромантизм.</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, в особах, виразне, коментоване, вибіркове, мелодекламація або ін.), аналіз особливостей (жанрових, естетичних, мовних та ін.) почутого та/або прочитаного тексту, виступ перед аудиторією, участь у груповій комунікації, коментування вираження емоційного стану в різних культурах, характеристика особливостей структури художнього тексту, використання різних</p>

поєднання різних вербальних засобів, зокрема засобів художньої виразності, та невербальних засобів у різних комунікативних ситуаціях
[12 МОВ 1.6.1-2 П]

II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду

експериментує з текстом за самостійно визначеною творчою стратегією з урахуванням особливостей аудиторії (змінює стиль, жанр, рід тощо)
[12 МОВ 2.7.1-1 П]

пояснює вплив на читача (адресата) особливостей змісту та форми (зокрема засобів художньої виразності) прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту) у їх взаємозв'язку
[12 МОВ 2.4.2-2 П]

III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі,

Іван Франко (1856—1916). «Зів'яле листя» («Ой ти, дівчино, з горіха зерня...», «Чого являєшся мені...»). Особливості композиції збірки інтимної лірики «Зів'яле листя». Провідні цикли і мотиви. Образ ліричного героя та героїні в поезіях митця. Майстерність вираження людських почуттів.

Шарль Бодлер (1821—1867). «Квіти зла» («Альбатрос»). Ш. Бодлер — пізній романтик і зачинатель модернізму. Збірка «Квіти зла» (загальна характеристика). Образи, символи, особливості поетичної мови у поезії Ш. Бодлера.

Теоретичні засади й художні відкриття поезії французького символізму. Взаємодія символізму й імпресіонізму в ліриці.

Поль Верлен (1844—1896). «Осінь пісня». Зображення пейзажів природи й душі в «Осінній пісні». Сугестивність, музичність, живописність лірики П. Верлена.

Артюр Рембо (1854—1891). «Голосівки». Художнє новаторство А. Рембо. Поєднання рис імпресіонізму й символізму в сонеті «Голосівки».

ресурсів (зокрема, цифрових) для розширення кола читання, відтворення змісту прочитаного з кількох джерел (у вигляді реферату, тез або ін.), коментування різних думок/поглядів/позицій щодо проблеми, безпечне спілкування в цифровому середовищі, аналіз стильових ознак художнього тексту, коментування художнього тексту (усно або письмово), встановлення взаємозв'язку між темою, мікротемою та основною думкою тексту, формулювання висновків на підставі аналізу та інтерпретації кількох текстів, створення власного висловлення щодо прочитаного художнього тексту (вір, відгук, есе або ін.), створення візуалізацій під впливом прочитаних текстів (малюнок, інсталяція, аплікація та/або ін.) тощо.
Дослідницький практикум: дослідження взаємодії елементів символізму, неоромантизму й імпресіонізму в ліриці.
Комунікативний практикум: створення карти емоцій щодо прочитаного тексту / медіатексту та пояснення її.

<p><i>дотримання норм літературної мови</i> організовує онлайн-взаємодію та керує процесом онлайн-взаємодії (зокрема онлайн-дискусії), зважаючи на міжкультурне різноманіття і використовуючи різні стратегії для налагодження ефективної комунікації її учасників відповідно до ситуації [12 МОВ 3.2.2-1 П]</p> <p><i>IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу</i> визначає та аналізує функції мовних засобів у текстах різної жанрово-стильової належності для використання у власному мовленні [12 МОВ 4.1.1-3 П]</p> <p>досліджує власне і чуже мовлення (зокрема художній текст, медіатекст), зважаючи на особливості розвитку мови, для мовленнєвого самовдосконалення [12 МОВ 4.1.2-1 П]</p>	<p>Волт Вітмен (1819—1892). «Листя трави» («О, капітане, мій капітане!...»). Зв'язок збірки «Листя трави» з історією і життям США. Тематика, проблематика, композиція збірки «Листя трави». Образ ліричного героя і символу у поезії В. Вітмена.</p> <p>Богдан-Ігор Антонич (1909—1937). «Молитва» («Навчіть мене, рослини, зросту...»). Особливості художнього світосприйняття Богдана-Ігоря Антонича. Відображення зв'язку людини і природи у його творчості. Провідні образи і мотиви його лірики.</p> <p><i>Літературний міст у сьогодення (1—2 твори за вибором).</i> Сергій Гридін «Дорослі зненацька»; Олена Рижко «Дівчина з міста»; Оксенія Бурлака «Поцілунок був не останній»; Оксана Сайко. «Кав'ярня на розі»; Мік Вікінг «Маленька книга хюге. Як добре жити по-данськи» та/або ін.</p> <p><i>(ТЛ) Модернізм, символізм, імпресіонізм, неоромантизм, сугестія. Поглиблення понять «символ», «вірш», «мотив», «ліричний герой / героїня».</i></p> <p><i>(ЛК) Імпресіонізм та символізм в образотворчому мистецтві, музиці. Видатні українські перекладачі модерністської поезії.</i></p>	
---	--	--

	<p><i>(ЕК) Зіставлення художніх образів, мотивів, символів у ліриці зарубіжних та українських письменників / письменниць.</i></p> <p><i>(МТ) Екранізації за мотивами творів (документальний фільм про Ш. Бодлера «Поезія (у світі зла)» (режисер П. Ожан, Франція, 2020), документальний фільм «Іван Франко. Львівські сторінки життя» (ведучий Б. Козак, Україна, 2009), документальний фільм «Іван Франко» (ведучий С. Вакарчук, Україна, 2008), документальний фільм «Іван Франко» (режисер М. Лебедєв, Україна, 2006), відеорозповідь письменника С. Процюка «Богдан-Ігор Антонич. Коротке життя великого поета» (2023), художній фільм про П. Верлена і А. Рембо «Повне затьмарення» (режисер А. Голланд, Велика Британія, Франція, Бельгія, 1995), біографічний фільм «Лінкольн» (режисер С. Спілберг, США, 2012) та/або ін.).</i></p> <p><i>(ЛРК) 1—2 твори за вибором учителя.</i></p>	
<p><i>І. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях</i></p> <p>аргументовано використовує та поєднує різні способи фіксування усного повідомлення (зокрема, художнього тексту, медіатексту), дотримуючись достовірності та засад академічної доброчесності, відповідно до самостійно визначеної мети</p>	<p>МОДЕРНІСТСЬКА ПРОЗА ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ</p> <p>Модерністські явища в літературі та мистецтві на початку ХХ ст.</p> <p>«Розстріляне відродження». Естетичні пошуки митців, угруповання 1920—1930-х років. Трагічні долі представників «Розстріляного відродження».</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, в особах, виразне, коментоване, вибіркоче, повторне, мелодекламація або ін.), обговорення жанрово-стильових особливостей художнього тексту / медіатексту, створення складного плану почутого та/або прочитаного тексту / медіатексту, створення тез почутого та/або прочитаного тексту / медіатексту, створення конспекту почутого та/або прочитаного тексту / медіатексту,</p>

<p>[12 МОВ 1.2.2-1 П] визначає стратегії пошуку інформації з урахуванням особливостей повідомлення (стилю, жанру, структури тощо) [12 МОВ 1.3.1-1 П] виявляє особливості змісту та форми почутого повідомлення (зокрема, художнього тексту, медіатексту, множинного тексту), важливі для підтримання ефективної комунікації [12 МОВ 1.4.1-1 П]</p> <p>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду</p> <p>використовує, зокрема адаптує, подану в тексті або кількох текстах інформацію в умовах іншого контексту [12 МОВ 2.2.4-1 П] коментує естетичну та мистецьку цінність прочитаного тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту) в культурно-історичному контексті, наводить аргументи для підтвердження наданих коментарів, зокрема посилаючись на авторитетні наукові джерела [12 МОВ 2.3.1-1 П]</p>	<p>Ольга Кобилянська (1863—1942). «Вальс меланхолійний». Відображення життя українського жіноцтва на межі XIX—XX ст. у новелі. Образи жінок-інтелектуалок, їхніх ідейних і творчих пошуків. Особливості жанру твору.</p> <p>Іван Франко (1856—1916). «Сойчине крило». Тема кохання у психологічній новелі «Сойчине крило». Доля жінки, глибоке розкриття її емоцій та почуттів. Особливості стилю письменника в пізній прозі.</p> <p>Франц Кафка (1883—1924). «Перевтілення». Зображення відчуження особистості в оповіданні. Образ Грегора Замзи. Метафоризм художнього світу. Символи.</p> <p>Микола Хвильовий (Микола Фітільов, 1893—1933). «Я (Романтика)». Ідейно-естетична позиція М. Хвильового в літературному процесі 1920—1930-х рр. Трагізм долі митця. Провідні теми і мотиви новели «Я (Романтика)». Образ ліричного героя. Особливості стилю.</p> <p>Літературний міст у сьогодення (1—2 твори за вибором). Анна-Аудгільд Сульберг. Серія про «суперкрутих» (1 твір за вибором); Маріанне Каурін «Південь»;</p>	<p>візуалізація власного розуміння почутого та/або прочитаного тексту, знаходження і використання інформації з одного або кількох джерел, модифікація інтонаційних засобів у комунікативній ситуації, розмежування в художньому тексті фактичної інформації, суб'єктивних суджень та підтексту, наведення аргументів на підтвердження або спростування суджень, встановлення зв'язку між темою, мікротемою та основною думкою тексту, характеристика поведінки та емоційного стану персонажів, продумування режисерських рішень (поради акторам, декораторам, освітлювачам), порівняння різних режисерських інтерпретацій твору, акторських виконань ролі літературного персонажа, проекція емоційно-чуттєвого досвіду персонажів на власну особистість, зіставлення власної думки із думками інших осіб, обстоювання власної позиції щодо проблеми, створення та презентація власного художнього тексту / медіатексту, характеристика мови літературного твору, підготовка (усно або письмово) твору-роздуму про художній твір, визначення переваг і недоліків власних текстів, імпровізація з художнім текстом (стилізація, пародія або ін.), редагування тексту (усно або письмово) тощо.</p> <p><i>Дослідницький практикум:</i> дослідження соціально-історичного контексту</p>
--	--	---

<p>III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови пояснює іншим особам ознаки небезпечного (зокрема, маніпулятивного) впливу в цифровому середовищі, способи протидії такому впливу та правила дотримання безпечної поведінки в цифровому середовищі [12 МОВ 3.2.3-1 П] визначає вплив виявлених помилок на функціональність тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту) [12 МОВ 3.3.1-1 П]</p> <p>IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу визначає та аналізує мовні засоби індивідуального стилю автора [12 МОВ 4.1.1-2 П]</p>	<p>Даніела Колоджі «Один проти всіх»; Дзвінка Матіяш «Мене звати Варвара»; Марта Гулей «Одного дня вона розкаже»; Мирослав Дочинець «Пастух цвіркунів»; Олена Рижко «Знає тільки Мару» та/або ін.</p> <p>(ТЛ) Художній простір, художній час. Поглиблення понять «модернізм», «метафора», «символ».</p> <p>(ЛК) Історичні та культурні особливості життя України та Західної Європи наприкінці ХІХ — на початку ХХ ст. Музеї Ф. Кафки, Харківський літературний музей, Літературно-меморіальний музей О. Кобилянської.</p> <p>(ЕК) Порівняння образів персонажів.</p> <p>(МТ) Екранізації за мотивами творів (художній фільм «Меланхолійний вальс» (режисер Б. Савченко, Україна, 1990), біографічний фільм «Кафка» (режисер С. Содерберг, США, Франція, 1991), художній фільм «Перевтілення» (режисер К. Свентон, Велика Британія, 2012), документальний фільм «Будинок Слово» (режисер Т. Томенко, Україна, 2017), художній фільм «Будинок Слово. Нескінченний роман» (режисер Т. Томенко, Україна, 2021), художній короткометражний фільм «Сойчине крило» (режисер А. Стукаленко, Україна, 2023) та/або ін.).</p> <p>(ЛРК) 1—2 твори за вибором учителя.</p>	<p>літературних творів. <u>Комунікативний практикум</u>: дебати щодо актуальних проблем, порушених у текстах / медіатекстах.</p>
---	---	---

<p><i>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях</i> обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1 П]</p> <p>обґрунтовує сильні та слабкі сторони позицій учасників усної комунікації з увагою до особливостей змісту і форми повідомлення, пропонує доцільні способи покращення комунікативної взаємодії [12 МОВ 1.5.2-1 П]</p> <p><i>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду</i> обґрунтовує роль і місце тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту) в культурно-історичному процесі, зважаючи на самостійно проведений аналіз різних поглядів, інтерпретацій, оцінок тексту в різних джерелах [12 МОВ 2.4.3-1 П]</p>	<p>ДРАМА КІНЦЯ ХІХ — ПОЧАТКУ ХХ ст.</p> <p>«Нова драма» у національних літературах Західної Європи та України.</p> <p>Леся Українка (1871—1913). «Лісова пісня», «Бояриня», «Камінний господар» (1 твір за вибором учителя).</p> <p>Сучасні науковці / науковиці, діячі / діячки культури про сприйняття спадщини Лесі Українки (О. Забужко, Н. Зборовська та ін.).</p> <p>Драматичний доробок мисткині.</p> <p>«Лісова пісня». Проблема філософії і гармонії буття, конфлікт людини і природи в драмі-феєрії «Лісова пісня». Особливості композиції твору. Казковість і фольклорні елементи. Система образів (фантастичних, міфічних, реальних). Мавка — ідеал гармонійної, духовно багатой особистості, втілення краси. Мавка і Лукаш: проблема людських стосунків і щастя.</p> <p>«Бояриня» — заборонена тоталітарним режимом драма з національної історії України. Проблема національної свідомості й патріотизму, ставлення до Батьківщини. Основний конфлікт твору. Характеристика Оксани і Степана. Авторські роздуми про національну ідентичність.</p> <p>«Камінний господар». Інтерпретація світового сюжету в драматичній поемі Лесі Українки. Конфлікт камінного і живого у</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, в особах виразне, коментоване, вибіркоче або ін.), застосування прийомів активного слухання, характеристика персонажів літературного твору, визначення тематики і проблематики тексту та їх інтерпретація, визначення позиції співрозмовника / мовця, поєднання інформації з кількох текстів, розпізнавання зображально-виражальних засобів та рис авторського стилю в художньому тексті / медіатексті, характеристика взаємообумовленості елементів змісту і форми художнього тексту з урахуванням контексту, організація та/або участь у дискусії (очно або онлайн), створення повідомлень у цифровому середовищі, взаємодія (очно або онлайн) у процесі комунікації та редагування дописів, імпровізація з художнім текстом (стилізація, пародія або ін.), продукування нових мистецьких ідей або використання й доопрацювання ідей інших осіб на засадах академічної доброчесності тощо.</p> <p><u>Дослідницький практикум:</u> дослідження зовнішньої та внутрішньої дії в драматичному тексті / медіатексті.</p> <p><u>Комунікативний практикум:</u> обговорення художнього тексту / медіатексту в цифровому середовищі.</p>

визначає естетичний і прагматичний потенціал прочитаного тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту), зважаючи на особливості його змісту та форми у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-1 П]

III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови усуває недоліки у власному і чужому тексті, аргументує зроблені виправлення, посиляючись на здобуті знання, відповідні авторитетні наукові джерела, мовні норми, з урахуванням власних мовних уподобань [12 МОВ 3.3.2-1 П]

IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу аналізує тексти різної жанрово-стильової належності, зокрема з урахуванням історичного та прагматичного аспектів [12 МОВ 4.1.2-2 П]

творі. Образи персонажів, їх багатозначність (Донна Анна, Командор, Дон Жуан та ін.).

Микола Куліш (1892—1937). «Мина Мазайло» або «Народний Малахій». «Мина Мазайло». Тема радянщини й утисків національної культури, мови у п'єсі. Утілення пристосуванства, відірваності від життя, невміння робити правильний вибір в образі Мина Мазайла. Засоби комічного у творі. «Народний Малахій». Зображення мрійництва Малахія як результат впливу радянської пропаганди. Критика тоталітарної системи. Тема долі України, української культури, мови у творі. Конфлікт мрії і дійсності. Елементи утопії і антиутопії, комічного і трагічного.

Літературний міст у сьогодення (1—2 твори за вибором). Оксана Сайко «Нетутешній»; Гальфдан В. Фрайгов «Любий Габріелю»; Софія Андрухович «Фелікс Австрія»; Мона Кастен «Самотнє серце»; Ембер Сміт «Якою я була»; Клер Рено «Віктор і Філомена», а також п'єси та/або вистави за творами Олександра Ірванця, Наталки Ворожбит, Неди Нежданої, Анни Багряної, Леся Подерв'янського, Володимира Ар'єва, Ольги Мацюпи та/або ін.

	<p><i>(ТЛ) Трагікомедія. Поглиблення понять «дія», «зовнішня і внутрішня дія», «символ», «засоби комічного».</i></p> <p><i>(ЛК) Театр «Березіль». Театральні експерименти Леся Курбаса і М. Куліша. Музеї Лесі Українки. Музей Леся Курбаса. Музей театру «Березіль».</i></p> <p><i>(ЕК) Зіставлення ознак «старої» і «нової драми». Образ жінки в західноєвропейській та українській «новій драмі» (Нора Хельмер (Г. Ібсен), Елайза Дулітл (Б. Шоу), Мавка, Оксана (Леся Українка)).</i></p> <p><i>Зіставлення п'єси «Мина Мазайло» М. Куліша і п'єси «Міщанин-шляхтич» Мольєра.</i></p> <p><i>(МТ) Екранізації за мотивами творів (художній фільм-вистава «Народний Малахій» (режисер Р. Синько, Україна, 1991), художній фільм-вистава «Мина Мазайло» (режисер С. Проскурня, Україна, 1991) та/або ін.).</i></p> <p><i>(ЛРК) 1—2 твори за вибором учителя.</i></p>	
<p><i>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях</i></p> <p>обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті</p> <p>[12 МОВ 1.6.1-1 П]</p>	<p>Узагальнення та систематизація вивченого</p> <p>Узагальнення та систематизація вивченого за навчальний рік.</p>	<p>Експерсії (реальні та віртуальні) до закладів культури.</p> <p>Проведення літературних ігор (вікторини, квізи та ін.) і творчих конкурсів, зокрема з використанням цифрових технологій.</p> <p>Підготовка шкільних виставок, літературно-музичних композицій, театральних вистав тощо.</p>

II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду

коментує естетичну та мистецьку цінність прочитаного тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту) в культурно-історичному контексті, наводить аргументи для підтвердження наданих коментарів, зокрема посилаючись на авторитетні наукові джерела

[12 МОВ 2.3.1-1 П]

III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови

організовує онлайн-взаємодію та керує процесом онлайн-взаємодії (зокрема, онлайн-дискусії), зважаючи на міжкультурне різноманіття і використовуючи різні стратегії для налагодження ефективної комунікації її учасників відповідно до ситуації

[12 МОВ 3.2.2-1 П]

IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної

Захист проєктів.

Презентації наукових досліджень.

Зустрічі із цікавими людьми зі світу літератури і культури.

Проведення дискусійних клубів та інші форми роботи.

<p><i>мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу</i></p> <p>аргументує застосування обраної комунікативної стратегії та її зміну відповідно до ситуації спілкування</p> <p>[12 МОВ 4.2.2-1 П]</p>		
---	--	--

11 КЛАС

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності учнів / учениць
<p>Учень/учениця I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях вільно застосовує прийоми активного слухання, аналізує вплив комунікативних перешкод на перебіг і результат спілкування [12 МОВ 1.1.1-1 П] визначає різні аспекти (змістові, формальні, функціональні) повідомлення (зокрема, художнього тексту, медіатексту), враховуючи індивідуальні особливості учасників комунікації, культурно-історичний контекст і засвідчуючи повне розуміння почутого повідомлення, зокрема його деталей [12 МОВ 1.1.3-1 П]</p> <p>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті (зокрема, художньому тексті, медіатексті), зважаючи</p>	<p>Вступ Оригінальна і перекладна література. Майстри українського перекладу.</p> <p><i>Теорія літератури (ТЛ). Оригінал, художній переклад, переспів.</i> <i>Література і культура (ЛК). Історія української перекладацької школи, долі перекладачів/перекладачок у контексті часу.</i> <i>Елементи компаративістики (ЕК). Зіставлення оригіналу і художнього перекладу твору (цілісно і фрагментів), різних перекладів твору, перекладу і переспіву твору.</i> <i>Медіатекст (МТ). Документальні фільми про долі українських перекладачів / перекладачок, інтерв'ю письменників / письменниць, науковців / науковиць про сторінки історії української перекладацької школи.</i> <i>Література рідного краю (ЛРК). 1—2 твори за вибором учителя.</i></p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, в особах, виразне, коментоване, повторне, вибіркоче або ін.), коментування інформації (повної або часткової) з одного або кількох джерел, визначення специфіки складників структури художнього тексту, обговорення власних читацьких уподобань, презентація улюбленого літературного твору у різний спосіб, створення власного художнього тексту / медіатексту з урахуванням ознак роду та жанру, презентація власного художнього тексту / медіатексту, аналіз літературних та мовних явищ/компонентів у художніх текстах відповідно до жанрово-родової приналежності тощо. <u>Дослідницький практикум:</u> дослідження особливостей оригіналу, перекладу, переспіву одного й того самого тексту. <u>Комунікативний практикум:</u> створення власного перекладу українською мовою тексту / медіатексту.</p>

на національний і загальнолюдський контекст
[12 МОВ 2.2.2-1 П]
використовує, зокрема адаптує, подану в тексті або кількох текстах інформацію в умовах іншого контексту
[12 МОВ 2.2.4-1 П]

III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови
створює тексти різної жанрово-стильової належності (зокрема, художні тексти, медіатексти) відповідно до індивідуальних і суспільних потреб на засадах академічної доброчесності
[12 МОВ 3.1.1-1 П]
пояснює іншим особам ознаки небезпечного (зокрема, маніпулятивного) впливу в цифровому середовищі, способи протидії такому впливу та правила дотримання безпечної поведінки в цифровому середовищі
[12 МОВ 3.2.3-1 П]

IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за

<p><i>мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу</i></p> <p>аргументує застосування обраної комунікативної стратегії та її зміну відповідно до ситуації спілкування [12 МОВ 4.2.2-1 П]</p> <p>аналізує власне і чуже мовлення, зокрема для виявлення відповідності комунікативних/стильових ознак/намірів [12 МОВ 4.1.1-1 П]</p>		
<p><i>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях</i></p> <p>визначає різні аспекти (змістові, формальні, функціональні) повідомлення (зокрема, художнього тексту, медіатексту), враховуючи індивідуальні особливості учасників комунікації, культурно-історичний контекст і засвідчуючи повне розуміння почутого повідомлення, зокрема його деталей [12 МОВ 1.1.3-1 П]</p> <p>дотримується інформаційної гігієни, виявляє та розрізняє в усному повідомленні різні види маніпуляції, неправдиву інформацію і пропаганду [12 МОВ 1.4.2-1 П]</p> <p><i>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх</i></p>	<p>ВІДЛУННЯ ДАЛЕКИХ ВІКІВ</p> <p>Ренесанс у культурі Західної Європи та України.</p> <p>Вільям Шекспір (1564—1616). «Гамлет». Філософські та моральні проблеми в трагедії «Гамлет». Провідні мотиви твору. Художній простір (<i>данське королівство</i> як символ). Гамлет — вічний образ світової літератури. Багатогранність шекспірівських характерів.</p> <p>Шекспірівські мотиви в українській поезії (Леся Українка, Максим Рильський, Леонід Первомайський, Борис Олійник, Дмитро Павличко та ін. — 1—2 твори за вибором). Відкритість творчості В. Шекспіра в часі, її рецепція в українській літературі.</p> <p>Літературний міст у сьогодення (1—2 твори за вибором). Даніель Пеннак «Як роман»; Сюзанна Коллінз «Голодні ігри» (Книга 1); Андрій Бачинський «Трикутник</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, в особах, мелодекламація, коментоване, вибіркове та ін.), обговорення художнього тексту / медіатексту, виявлення деталей художнього тексту / медіатексту та їх власна інтерпретація, доречне використання цитат із художніх текстів / медіатекстів для увиразнення власних поглядів, ідей, переконань, аргументація власної думки щодо ролі й місця художнього тексту / медіатексту в культурно-історичному контексті, інтерпретація образів, подій і ситуацій у художньому тексті / медіатексті, представлення (із візуалізацією) текстової інформації з одного або кількох джерел, створення власного художнього тексту / медіатексту (фанфік, або буктрейлер, або ін.) та презентація його, визначення закономірностей функціонування окремих теоретико-літературних та/або мовних одиниць у літературних творах, розпізнавання зображально-виражальних</p>

<p>текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема, художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П]</p> <p>самостійно визначає критерії оцінювання прочитаного тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту) і можливості використання інформації з одного чи кількох джерел для досягнення особистісно і суспільно значущих цілей [12 МОВ 2.4.1-1 П]</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови представляє створені тексти (зокрема, художні тексти, медіатексти) в різний спосіб, за потреби аргументуючи власну позицію та виявляючи творчу індивідуальність [12 МОВ 3.1.1-2 П]</p>	<p>Зевса»; Василь Теремко «16 весна» та/або ін.</p> <p><i>(ТЛ) Поглиблення понять «трагедія», «мотив». Рецепція (в літературі та культурі).</i> <i>(ЛК) Замок-музей Кронборг (Данія) та його відображення в трагедії «Гамлет» В. Шекспіра. Утілення образів п'єси в українському та світовому мистецтві (ілюстрації В. Єрка та ін.).</i> <i>(ЕК) Вічні образи в літературі й мистецтві. Українські переклади «Гамлета» (І. Костецький, Г. Кочур, Ю. Андрухович та ін.).</i> <i>(МТ) Екранізації і театральні вистави за мотивами творів (художній фільм «Гамлет» (режисер Ф. Дзефіреллі, Велика Британія, США, 1990), художній фільм «Закоханий Шекспір» (режисер Дж. Медден, США, Велика Британія, 1998) та/або ін.).</i> <i>(ЛРК) 1—2 твори за вибором учителя.</i></p>	<p>засобів та рис авторського стилю в художньому тексті / медіатексті, характеристика взаємообумовленості елементів змісту і форми художнього тексту з урахуванням контексту, організація та/або участь у дискусії (очно або онлайн), створення повідомлень у цифровому середовищі, взаємодія (очно або онлайн) у процесі комунікації та редагування дописів, імпровізація з художнім текстом (стилізація, пародія або ін.) тощо.</p> <p><u>Дослідницький практикум:</u> дослідження художньої рецепції літературного тексту в різних видах українського і зарубіжного мистецтва.</p> <p><u>Комунікативний практикум:</u> пошук наукових джерел щодо літературного твору (в бібліотеці та/або цифровому просторі), робота з науковими джерелами, складання тез на підставі 1—2 джерел.</p>
---	---	--

<p>IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу</p> <p>аргументує застосування обраної комунікативної стратегії та її зміну відповідно до ситуації спілкування [12 МОВ 4.2.2-1 П]</p>		
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях</p> <p>аргументовано використовує та поєднує різні способи фіксування усного повідомлення (зокрема, художнього тексту, медіатексту), дотримуючись достовірності та засад академічної доброчесності, відповідно до самостійно визначеної мети [12 МОВ 1.2.2-1 П]</p> <p>визначає стратегії пошуку інформації з урахуванням особливостей повідомлення (стилю, жанру, структури тощо) [12 МОВ 1.3.1-1 П]</p> <p>виявляє особливості змісту та форми почутого повідомлення (зокрема, художнього тексту, медіатексту, множинного тексту), важливі для підтримання ефективної комунікації [12 МОВ 1.4.1-1 П]</p>	<p>ПОВІСТЬ І РОМАН НА МЕЖІ ХІХ—ХХ ст.</p> <p>Художнє дослідження суспільства в художній прозі на межі ХІХ—ХХ ст. Пошуки нових естетичних форм.</p> <p>Михайло Коцюбинський (1864—1913). «Тіні забутих предків». Міфологічні та фольклорні образи й мотиви в повісті «Тіні забутих предків». Образи Івана і Марічки. Соціальні й психологічні конфлікти твору. Символіка. Роль пейзажів у повісті.</p> <p>Оскар Вайлд (1854—1900). «Портрет Доріана Грея» (2—3 уривки). Ідейно-естетичні погляди і творчий шлях митця. Абсолютизація творчості й творчої особистості в романі «Портрет Доріана Грея». Естетична програма автора. Проблема краси й моралі в романі «Портрет Доріана Грея». Система образів. Еволюція головного героя. Роль фантастики у творі. Символіка.</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, в особах, мелодекламація, коментоване, вибіркоче, повторне, перерване та ін.), формулювання уточнювальних запитань, переказ тексту (докладно, стисло, вибірково, творчо), створення складного плану або тез тексту, характеристика літературних персонажів, знаходження і використання інформації з одного або кількох джерел, комунікація з іншими особами, обстоювання або зміна комунікативної позиції в процесі спілкування, співвіднесення змісту тексту з контекстом, розмежування в тексті фактичної інформації, суджень, підтексту, коментування власних почуттів під час сприймання тексту, обґрунтування мистецької цінності тексту, обстоювання власної позиції щодо порушених у тексті проблем, створення повідомлень / медіатекстів у цифровому середовищі, визначення переваг і недоліків власних текстів, імпровізація з художнім текстом</p>

<p>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду</p> <p>використовує, зокрема адаптує, подану в тексті або кількох текстах інформацію в умовах іншого контексту [12 МОВ 2.2.4-1 П]</p> <p>коментує естетичну та мистецьку цінність прочитаного тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту) в культурно-історичному контексті, наводить аргументи для підтвердження наданих коментарів, зокрема посилаючись на авторитетні наукові джерела [12 МОВ 2.3.1-1 П]</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови</p> <p>пояснює іншим особам ознаки небезпечного (зокрема, маніпулятивного) впливу в цифровому середовищі, способи протидії такому впливу та правила дотримання безпечної поведінки в цифровому середовищі</p>	<p>Ольга Кобилянська (1863—1942). «Людина» (2—3 уривки) або «Царівна» (2—3 уривки). «Людина». Тема боротьби за права жінок у психологічній повісті «Людина». Образ Олени Ляуфлер — новий образ в українській літературі (інтелігентки, яка бореться за права і свободу для жінок). Проблема становища жінок, соціальної нерівності, освіти, стосунків між чоловіками і жінками та ін. Особливості стилю О. Кобилянської.</p> <p>«Царівна». Образ емансипованої жінки в психологічній повісті «Царівна». Утілення в образі Наталки Верковичівни творчого пошуку і прагнення жіноцтва до духовної реалізації в суспільстві. Відображення складності людських стосунків у творі. Жанрово-стильові особливості повісті.</p> <p>Василь Стефаник (1871—1936). «Камінний хрест». Тема еміграції в новелі «Камінний хрест». Образ Івана Дідуха та відображення його болісного розриву з батьківщиною. Проблеми зв'язку з рідною землею, праці, моралі у творі. Символіка. Підтекст.</p> <p>Літературний міст у сьогодення (1—2 твори за вибором). Барбара Космовська «Українка»; Стефані Арчер «За</p>	<p>(стилізація, пародія або ін.) тощо.</p> <p><i>Дослідницький практикум:</i> дослідження різних видів пейзажів та художніх засобів їх створення.</p> <p><i>Комунікативний практикум:</i> малювання словом — створення (усно) картини пейзажу із висловленням власних емоцій, роздумів, почуттів.</p>
--	---	---

<p>[12 МОВ 3.2.3-1 П] визначає вплив виявлених помилок на функціональність тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту) [12 МОВ 3.3.1-1 П]</p> <p>IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу визначає та аналізує мовні засоби індивідуального стилю автора [12 МОВ 4.1.1-2 П]</p>	<p>сіткою»; Віоліна Ситнік «Лалі»; Ольга Саліпа «Оля»; Оксана Тебешевська «Ой не коси, бузьку, сіна. Драматична поема»; Степан Процюк «Троянда ритуального болю»; Марія Матіос «Майже ніколи не навпаки» та/або ін.</p> <p><i>(ТЛ) Поглиблення понять «роман», «повість», «новела». Пейзаж та види пейзажів у літературі. Підтекст.</i> <i>(ЛК) Розуміння краси в різних народів. Проблема національно-культурної ідентичності, її складники та відображення в літературі та інших видах мистецтва.</i> <i>(ЕК) Зіставлення різних видів пейзажів. Зіставлення позицій персонажів.</i> <i>(МТ) Екранізації за мотивами творів (художній фільм «Тіні забутих предків» (режисер С. Параджанов, Україна, 1964), художній фільм «Доріан Грей» (режисер О. Паркер, Велика Британія, 2009), документальний фільм «Людина» (режисер Я. Артрус-Бертран, Франція, 2015), серіал «Царівна» (режисер С. Туряниця, Україна, 1993—1994), художній фільм «Камінний хрест» (режисер Л. Осика, Україна, 1968 та/або ін.).</i> <i>(ЛРК) 1—2 твори за вибором учителя.</i></p>	
---	--	--

<p><i>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях</i> досліджує роль вербальних та невербальних засобів у розпізнаванні емоційних реакцій співрозмовника та емоційній саморегуляції в різних ситуаціях спілкування [12 МОВ 1.7.1-1 П]</p> <p>оцінює переваги та ризики використання і поєднання різних вербальних засобів, зокрема засобів художньої виразності, та невербальних засобів у різних комунікативних ситуаціях [12 МОВ 1.6.1-2 П]</p> <p><i>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду</i> експериментує з текстом за самостійно визначеною творчою стратегією з урахуванням особливостей аудиторії (змінює стиль, жанр, рід тощо) [12 МОВ 2.7.1-1 П]</p> <p>пояснює вплив на читача (адресата) особливостей змісту та форми (зокрема, засобів художньої виразності) прочитаного тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту, множинного та/або</p>	<p>ЛІРИКА ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ ст. (3—4 твори за вибором)</p> <p>Розмаїття художніх течій і жанрів у ліриці першої половини ХХ ст.</p> <p>Гійом Аполлінер (Вільгельм-Альберт-Володимир-Олександр-Аполлінарій Костровицький, 1880—1918). «Зарізана голубка й водограй», «Міст Мірабо». Гійом Аполлінер — поет-авангардист. Зв'язок поезії митця з естетикою кубізму, своєрідність «сюрреалізму» письменника, його художні новації в царині лірики. Збірки «Алкоголі. Вірші 1898—1913 рр.», «Каліграми. Вірші Миру і Війни». Специфіка віршованої форми каліграм («Зарізана голубка й водограй»). Тема кохання й часу у вірші «Міст Мірабо». Верлібр у творчості Гійома Аполлінера.</p> <p>Михайль Семенко (1892—1937). «Метелик». Роль М. Семенка в розвитку українського футуризму. Переслідування поета з боку радянської влади. Художні відкриття поета. Особливості його стилю.</p> <p>Райнер-Марія Рільке (1875—1926). «Згаси мій зір...», «Орфей, Еврідіка, Гермес». Своєрідність поглядів і поетики Р.-М. Рільке. Діалог ліричного героя з Богом («Згаси мій зір...»). Переосмислення античних міфів у вірші «Орфей, Еврідіка,</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, в особах, мелодекламація, коментоване, вибіркоче, повторне та ін.), обґрунтування власної позиції щодо тексту, характеристика художніх деталей тексту, коментування вираження емоційного стану в тексті, коментування актуальності порушених у тексті проблем із врахуванням власного досвіду і контексту, встановлення взаємозв'язку між темою, мікротемою та основною думкою тексту, формулювання висновків на підставі аналізу та інтерпретації кількох текстів, створення власного висловлення щодо прочитаного художнього тексту (твір, відгук або ін.), аналіз і вдосконалення змісту написаного, взаємодія з іншими особами з метою створення власного тексту або медіатексту (буктрейлер, відеоролик або ін.), розпізнавання зображально-виражальних засобів та рис авторського стилю в художньому тексті / медіатексті, характеристика взаємообумовленості елементів змісту і форми художнього тексту з урахуванням контексту, організація та/або участь у дискусії (очно або онлайн), створення повідомлень у цифровому середовищі, взаємодія (очно або онлайн) у процесі комунікації та редагування дописів, імпрровізація з художнім текстом (стилізація, пародія або ін.) тощо.</p>
---	--	---

неструктурованого тексту) у їх взаємозв'язку
[12 МОВ 2.4.2-2 П]

III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови організовує онлайн-взаємодію та керує процесом онлайн-взаємодії (зокрема, онлайн-дискусії), зважаючи на міжкультурне різноманіття і використовуючи різні стратегії для налагодження ефективної комунікації її учасників відповідно до ситуації
[12 МОВ 3.2.2-1 П]

визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема, художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії
[12 МОВ 2.2.3-1 П]

IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами,

Гермес». Філософський характер і особливості стилю поета.

Микола Зеров (1890—1937). «Класики», «Чистий четвер». Трагізм долі митця. Неокласицизм, його провідні ідеї та художні відкриття. Позиція М. Зерова і літературних дискусіях 1920—1930-х років. Переосмислення античних і біблійних образів і мотивів у віршах митця. Образ ліричного героя.

Павло Тичина (1891—1967). «Гаї шумлять...», «Ви знаєте, як липа шелестить...», «Я сказав тобі лиш слово...». Вплив доби на життя і творчість П. Тичини. Елементи символізму, імпресіонізму, неоромантизму в ліриці П. Тичини. Відтворення нюансів людських почуттів і образів природи у його віршах.

Габрієла Містраль (1889—1957). «Моя мати». Ідеї людяності у ліриці чилійської поетеси, лауреатки Нобелівської премії. Образи жінок у її поезії.

Євген Маланюк (1897—1968). «Уривок з поеми». Віхи життя і творчості. Ідеї державності, єдності людини і народу у творі «Уривок з поеми». Мотиви зв'язку минулого і сучасного, пошуку свого місця у світі.

Дослідницький практикум: дослідження авангардних явищ в образотворчому мистецтві початку ХХ ст., підготовка презентації.

Комунікативний практикум: підготовка постів і коментування прочитаних текстів / медіатекстів у соцмережах.

<p>проведення їх аналізу визначає та аналізує функції мовних засобів у текстах різної жанрово-стильової належності для використання у власному мовленні [12 МОВ 4.1.1-3 П] досліджує власне і чуже мовлення (зокрема, художній текст, медіатекст), зважаючи на особливості розвитку мови, для мовленнєвого самовдосконалення [12 МОВ 4.1.2-1 П]</p>	<p>Літературний міст у сьогодення (1—2 твори за вибором). Ілля Чернілевський (вірші); Максим Кривцов (вірші); Мар'яна Савка (вірші); Ярина Черногуз (вірші); Маріанна Кіяновська (вірші); Олена Рижко «Ужалений зрадою»; Тумас-Йоста Транстремер (вірші); Джеймс Борґ «Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування» та/або ін.</p> <p><i>(ТЛ) Авангардизм, футуризм, кубізм, верлібр. Поглиблення понять «вірш», «ліричний герой / героїня».</i> <i>(ЛК) Авангардизм в українському і західноєвропейському мистецтві першої половини ХХ ст.</i> <i>(ЕК) Порівняння образів і мотивів, художніх рішень у віршах митців / мисткинь.</i> <i>(МТ) Біографічні фільми про митців (документальний фільм «Соловецькі в'язні з України. Фільм перший. Микола Зеров» (режисери Н. Іванченко, Д. Старіков, Україна, 2011), документальний фільм «Будинок Слово. Нескінченний роман» (режисер Т. Томенко, Україна, 2024), документальний фільм «Михайль Семенко. Скандальний король епатажу / Історія без міфів» (Україна, 2020), документальний фільм «Нью-Йорк. Маланюк» (режисер О. Фразе-Фразенко, Україна — США, 2019) та/або ін.); інтерв'ю, виступи сучасних</i></p>	
--	--	--

	<p><i>науковців / науковиць, митців / мисткинь; музичні інтерпретації творів. (ЛРК) 1—2 твори за вибором учителя.</i></p>	
<p><i>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях</i> обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1 П] обґрунтовує сильні та слабкі сторони позицій учасників усної комунікації з увагою до особливостей змісту і форми повідомлення, пропонує доцільні способи покращення комунікативної взаємодії [12 МОВ 1.5.2-1 П]</p> <p><i>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду</i> обґрунтовує роль і місце тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту) в культурно-історичному процесі, зважаючи на самостійно проведений аналіз різних поглядів, інтерпретацій, оцінок тексту в</p>	<p>ПРОЗА ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ ст. Особливості розвитку інтелектуальної прози в першій половині ХХ ст. Валер'ян Підмогильний (1901—1937). «Місто» (2—3 уривки). Сторінки життя митця, його ідейно-естетична позиція в літературному процесі 1920—1930-х рр., переслідування з боку радянської влади. Філософсько-психологічна проблематика в романі «Місто». Світоглядні шукання персонажів. Особливості зображення міста. Психологізм оповіді.</p> <p>Люсі-Мод Монтгомері (1874—1942). «Емілі виростає» (2—3 уривки). Феміністичні проблеми у творчості канадської мисткині Л.-М. Монтгомері. Історія особистісного і професійного становлення молодої письменниці у романі «Емілі виростає». Ідея усвідомлення власного творчого потенціалу і прагнення до духовного самовдосконалення. Символіка. Особливості оповідної манери Л.-М. Монтгомері.</p> <p>Іван Багряний (Іван Лозов'яга) (1906—1963). «Тигролови» або «Сад Гетсиманський» (2—3 уривки). Сторінки</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, в особах, коментоване, перерване, вибіркоче та ін.), виявлення прихованої інформації в тексті, виявлення особливостей комунікації літературних персонажів, презентація власних поглядів, ідей, переконань із аргументацією та прикладами, комунікація із визнанням права на існування іншої думки, розпізнавання в художньому тексті зображувально-виражальних засобів та ознак авторського стилю, проєкція емоційно-чуттєвого досвіду літературних персонажів на власну поведінку і цінності, створення власного або колективного медіапродукту, творче експериментування із художнім текстом, створення власних текстів (зокрема, художніх текстів, медіатекстів), аналіз мовних явищ в мовленні (мовленні літературних персонажів; власному або чужому мовленні) тощо. <u>Дослідницький практикум:</u> дослідження втілення літературних текстів у медіатекстах (кіно, анімаційні фільми тощо). <u>Комунікативний практикум:</u> створення портрету (усно) героя / героїні (зовнішнього і психологічного).</p>

різних джерелах
[12 МОВ 2.4.3-1 П]
визначає естетичний і прагматичний потенціал прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту), зважаючи на особливості його змісту та форми у їх взаємозв'язку
[12 МОВ 2.4.2-1 П]

III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови
організовує онлайн-взаємодію та керує процесом онлайн-взаємодії (зокрема онлайн-дискусії), зважаючи на міжкультурне різноманіття і використовуючи різні стратегії для налагодження ефективної комунікації її учасників відповідно до ситуації
[12 МОВ 3.2.2-1 П]

IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу
імпровізує з різними мовними засобами,

життя і творчості письменника (ув'язнення, заслання, еміграція та ін.), його ідейно-естетичні пошуки.
«Тигролови». Історія створення і видання роману. Символіка назви. Тема репресій і боротьби з тоталітарною системою. Особливості проблематики і композиції твору. Динаміка персонажів.
«Сад Гетсиманський». Автобіографічні елементи в романі. Зображення тоталітарного режиму у творі. Долі людей на тлі доби. Утвердження людяності і гідності всупереч системі насильства. Особливості жанру і стилю.

А. де Сент-Екзюпері (1900—1944). «Планета людей» (2—3 уривки).
Документально-біографічна і публіцистична книга письменника «Планета людей». Роздуми автора про життя, призначення людини, згубність війни, фронтове братерство, мораль та ін. Особливості описів у творі.

Літературний міст у сьогодення (1—2 твори за вибором). Ерік-Еммануель Шмітт «Дитя Ноя»; Кайлі Форнасьєр «Усе, про що я мовчала»; Алі Новак «Мое життя з Волтерами»; Дмитро Кешеля «Родаки»; Оксана Луцєвська «Інший дім»; Марія Брітан «Школа, чокери і рок-н-рол» та/або ін.

<p>зокрема з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, використовує первинні тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) для створення вторинних текстів, що мають оцінювальний характер, з метою надання інформації [12 МОВ 4.2.1-1 П]</p>	<p><i>(ТЛ) Портрет, інтер'єр. Поглиблення поняття «пейзаж», види пейзажів у літературі.</i> <i>(ЛК) Українське і західноєвропейське мистецтво першої половини ХХ ст.</i> <i>(ЕК) Порівняння пейзажів.</i> <i>(МТ) Екранізації за мотивами творів (документальний фільм «Валер'ян Підмогильний» (режисер Н. Огородня, Україна, 2011), аніме-серіал «Емілі — дівчина вітру» (режисер К. Харуме, Японія, 2007), біографічний фільм «Сент-Екзюпері» (режисер П. Агуеро, Франція, Бельгія, 2024), художній фільм «Тигролови» (режисер Р. Синько, Україна, 1994), серіал «Сад Гетсиманський» (режисер Р. Синько, Україна, 1993) та/або ін.).</i> <i>(ЛРК) 1—2 твори за вибором учителя.</i></p>	
<p><i>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях</i> обґрунтовує доречність та ефективність певної форми усного повідомлення відповідно до контексту комунікативної взаємодії, пропонуючи способи і прийоми її покращення [12 МОВ 1.5.1-1 П] пов'язує отримані висновки з більш широким контекстом (зокрема, історико-</p>	<p>ДРАМА ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ ст. Образи світла у міфології та фольклорі України та інших країн. Іван Кочерга (1881—1952). «Свіччине весілля». Історична основа п'єси. Особливості художнього конфлікту. Символічний образ світла. Ідеї свободи, кохання, праці, духовної єдності народу у творі. Багатогранність образів персонажів. Принципи епічного театру. Бертольт Брехт (1898—1956). «Матінка</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, в особах, коментоване, перерване, вибіркоче та ін.), виявлення прихованої інформації в тексті, виявлення особливостей комунікації літературних персонажів, презентація власних поглядів, ідей, переконань із аргументацією та прикладами, комунікація із визнанням права на існування іншої думки, розпізнавання в художньому тексті зображально-виражальних засобів та ознак авторського стилю, проекція емоційно-чуттєвого досвіду літературних персонажів</p>

<p>культурним) [12 МОВ 1.4.1-2 П]</p> <p>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду</p> <p>аргументовано використовує та поєднує різні способи фіксування інформації з одного або кількох текстів (зокрема, художніх текстів, медіатекстів), дотримуючись достовірності і засад академічної доброчесності, відповідно до самостійно визначеної мети [12 МОВ 2.6.1-1 П]</p> <p>виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті (зокрема, художньому тексті, медіатексті), зважаючи на національний і загальнолюдський контекст [12 МОВ 2.2.2-1 П]</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови обґрунтовує вибір засобів увиразнення</p>	<p>Кураж та її діти» або «Життя Галілея». «Матінка Кураж та її діти». Зображення війни як засобу збагачення в драмі «Матінка Кураж та її діти». Ідеї попередження. Поєднання в образі Кураж суперечливих рис. Символіка твору. Художнє новаторство Б. Брехта. «Життя Галілея». Історична основа і філософський зміст п'єси. Конфлікт геніальної особистості із насильницькою системою. Образи Галілея, його учнів, представників інквізиції. Ідея утвердження творчості, науки, духовності всупереч насильству.</p> <p>Літературний міст у сьогодення (1—2 твори за вибором). Євгенія Кузнецова «Драбина»; Оксана Забужко «Казка про калинову сопілку»; Світлана Вертола «Юна. Війна»; Раса Бугавічуте-Пеце «Хлопчик, який бачив у темряві»; Лінда Траверзі «Лавка старих речей»; Зої Загт «Дівчина Онлайн» та/або ін.</p> <p>(ТЛ) Епічний театр. Поглиблення понять «драма», «композиція», «сюжет», «образ». (ЛК) Розвиток і роль українського театру в сучасний період. (ЕК) Порівняння образів персонажів. (МТ) Екранізації за мотивами творів (фільм-вистава «KURAZH / Матінка Кураж» (режисер М. Гринишин, Україна,</p>	<p>на власну поведінку і цінності, створення власного або колективного медіапродукту, творче експериментування із художнім текстом, створення власних текстів (зокрема, художніх текстів, медіатекстів), аналіз мовних явищ в усному мовленні літературних персонажів тощо. <u>Дослідницький практикум:</u> дослідження і порівняння поглядів і позицій персонажів. <u>Комунікативний практикум:</u> інсценізація уривка твору.</p>
---	--	---

<p>мовлення (зокрема, засобів художньої виразності) з урахуванням комунікативної доцільності, стильових і соціокультурних норм [12 МОВ 3.1.2-1 П]</p> <p>усуває недоліки у власному і чужому тексті, аргументує зроблені виправлення, посилаючись на здобуті знання, відповідні авторитетні наукові джерела, мовні норми, з урахуванням власних мовних уподобань [12 МОВ 3.3.2-1 П]</p> <p>IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу</p> <p>імпровізує з різними мовними засобами, зокрема з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, використовує первинні тексти (зокрема, художні тексти, медіатексти) для створення вторинних текстів, що мають оцінювальний характер, з метою надання інформації [12 МОВ 4.2.1-1 П]</p>	<p>2009), художній фільм «Галілео Галілей» (режисер Л. Кавані, Італія, Болгарія, 1968), анімаційний фільм «Свіччине весілля» (режисер Т. Павленко, Україна, 1982), художній фільм «Свіччине весілля» (режисер Р. Єфименко, Україна, 1962) та/або ін.). (ЛРК) 1—2 твори за вибором учителя.</p>	
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях</p> <p>пов'язує отримані висновки з більш широким контекстом (зокрема, історико-культурним)</p>	<p>Узагальнення і систематизація вивченого</p> <p>Узагальнення і систематизація вивченого за навчальний рік.</p>	<p>Експерсії (реальні та віртуальні) до закладів культури.</p> <p>Проведення літературних ігор (вікторини, квізи та ін.) і творчих конкурсів, зокрема з використанням цифрових технологій.</p> <p>Підготовка шкільних виставок, літературно-</p>

<p>[12 MOB 1.4.1-2 П] II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду експериментує з текстом за самостійно визначеною творчою стратегією з урахуванням особливостей аудиторії (змінює стиль, жанр, рід тощо) [12 MOB 2.7.1-1 П] пояснює вплив на читача (адресата) особливостей змісту та форми (зокрема, засобів художньої виразності) прочитаного тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту) у їх взаємозв'язку [12 MOB 2.4.2-2 П] III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови створює тексти різної жанрово-стильової належності (зокрема, художні тексти, медіатексти) відповідно до індивідуальних і суспільних потреб на засадах академічної доброчесності</p>		<p>музичних композицій, театральних вистав тощо.</p> <p>Захист проєктів.</p> <p>Представлення наукових досліджень.</p> <p>Зустрічі із цікавими людьми зі світу літератури і культури.</p> <p>Проведення дискусійних клубів та інші форми роботи.</p>
--	--	--

<p>[12 МОВ 3.1.1-1 П] пояснює іншим особам ознаки небезпечного (зокрема, маніпулятивного) впливу в цифровому середовищі, способи протидії такому впливу та правила дотримання безпечної поведінки в цифровому середовищі</p> <p>[12 МОВ 3.2.3-1 П] <i>IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу</i> аналізує власне і чуже мовлення, зокрема для виявлення відповідності комунікативних / стильових ознак / намірів</p> <p>[12 МОВ 4.1.1-1 П]</p>		
--	--	--

12 КЛАС

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності учнів / учениць
<p>Учень / учениця I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях вільно застосовує прийоми активного слухання, аналізує вплив комунікативних перешкод на перебіг і результат спілкування [12 МОВ 1.1.1-1 П] визначає різні аспекти (змістові, формальні, функціональні) повідомлення (зокрема, художнього тексту, медіатексту), враховуючи індивідуальні особливості учасників комунікації, культурно-історичний контекст і засвідчуючи повне розуміння почутого повідомлення, зокрема його деталей [12 МОВ 1.1.3-1 П] пояснює причини виникнення розбіжностей в інтерпретації фактів, явищ, подій, зокрема підтверджуючи це результатами аналізу мовних засобів, що забезпечують формування відповідного підтексту [12 МОВ 1.4.3-1 П]</p> <p>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх</p>	<p>ВСТУП Літературні премії України та світу, внесок лауреатів / лауреаток у культуру.</p> <p><i>Теорія літератури (ТЛ). Діалог культур. Література і культура (ЛК). Специфіка сучасної культури та роль літератури в ній. Елементи компаративістики (ЕК). Порівняння різних літературних премій, їхніх завдань і функцій у суспільстві. Медіатекст (МТ). Виступи (промови, інтерв'ю, лекції тощо) лауреатів / лауреаток літературних премій. Література рідного краю (ЛРК). 1—2 твори за вибором учителя.</i></p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, в особах, мелодекламація, коментоване, вибіркоче, повторне, перерване та ін.), добирання і використання вербальних і невербальних засобів для ефективної комунікації, використання засобів художньої виразності у власному мовленні та їх обґрунтування, виступ перед аудиторією, зіставлення літературних творів різних культур, обговорення з іншими особами власних читацьких уподобань і звичок, поєднання інформації з різних текстів, гіпертекстів у цифровому середовищі, формулювання висновків на основі аналізу та інтерпретації кількох текстів, створення власного висловлювання щодо тексту, зіставлення власної думки з думками інших осіб, групова комунікація (очно або онлайн) тощо.</p> <p><u>Дослідницький практикум:</u> дослідження історії однієї з літературних премій України та/або світу; дослідження доробку українських письменників / письменниць, які відзначені зарубіжними преміями (1—2 за вибором).</p> <p><u>Комунікативний практикум:</u> підготувати запитання для інтерв'ю з письменником / письменницею — лауреатом / лауреаткою</p>

<p>текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті (зокрема, художньому тексті, медіатексті), зважаючи на національний і загальнолюдський контекст [12 МОВ 2.2.2-1 П]</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови створює тексти різної жанрово-стильової належності (зокрема, художні тексти, медіатексти) відповідно до індивідуальних і суспільних потреб на засадах академічної доброчесності [12 МОВ 3.1.1-1 П]</p> <p>IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу аналізує власне і чуже мовлення, зокрема для виявлення відповідності комунікативних/стильових ознак/намірів [12 МОВ 4.1.1-1 П]</p>		однієї з літературних премій.
--	--	-------------------------------

<p><i>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях</i> обґрунтовує доречність та ефективність певної форми усного повідомлення відповідно до контексту комунікативної взаємодії, пропонуючи способи і прийоми її покращення [12 МОВ 1.5.1-1 П] пов’язує отримані висновки з більш широким контекстом (зокрема, історико-культурним) [12 МОВ 1.4.1-2 П]</p> <p><i>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду</i> аргументовано використовує та поєднує різні способи фіксування інформації з одного або кількох текстів (зокрема, художніх текстів, медіатекстів), дотримуючись достовірності і засад академічної доброчесності, відповідно до самостійно визначеної мети [12 МОВ 2.6.1-1 П]</p> <p><i>III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з</i></p>	<p>ВІДЛІУННЯ ДАЛЕКИХ ВІКІВ Просвітницькі ідеї в Україні. Й.-В. Гете і Україна. Йоганн-Вольфганг Гете (1749—1832). «Фауст» (I частина), останній монолог Фауста (II частина). Історія створення трагедії «Фауст». Особливості композиції. Проблематика. Біблійні мотиви у творі. Образ Фауста: пошуки сенсу буття й призначення людини. Фауст — Мефістофель. Фауст — Маргарита. Жанрова своєрідність твору.</p> <p>Соціально-історичний контекст творчості Т. Шевченка. Значення його спадщини для сучасності.</p> <p>Тарас Шевченко (1814—1861). «Великий льох». Алегорично-фантастичне осмислення історії України в поемі «Великий льох». Особливості сюжету і композиції. Антиколоніальний зміст твору. Багатогранність образів персонажів. Символіка. Жанр містерії. Авторська позиція.</p> <p><i>Літературний міст у сьогодення (1—2 твори за вибором).</i> Марія Матіос «Солодка Даруся»; Юлія Чернієнко «Помста»; Василь Шкляр «Троща» або «Чорний ворон»; Коллін Гувер «Шкодуючи за тобою» та/або ін.</p> <p><i>(ТЛ) Поглиблення понять «вічний образ», «поема», «алегорія», «символ». Авторська позиція.</i></p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, в особах, мелодекламація, коментоване, вибіркоче та ін.), обговорення художнього тексту / медіатексту, виявлення деталей художнього тексту / медіатексту та їх власна інтерпретація, доречне використання цитат із художніх текстів / медіатекстів для увиразнення власних поглядів, ідей, переконань, аргументація власної думки щодо ролі й місця художнього тексту / медіатексту в культурно-історичному контексті, інтерпретація образів, подій і ситуацій у художньому тексті / медіатексті, представлення (із візуалізацією) текстової інформації з одного або кількох джерел, створення власного художнього тексту / медіатексту (фанфік, або буктрейлер, або ін.) та презентація його, визначення закономірностей функціонування окремих теоретико-літературних та/або мовних одиниць у літературних творах тощо.</p> <p><u>Дослідницький практикум:</u> дослідження бінарних образів персонажів, засобів їх створення.</p> <p><u>Комунікативний практикум:</u> представлення групового проекту щодо втілення вічних та/або традиційних образів в українському та світовому мистецтві.</p>
--	--	---

<p><i>іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови</i> обґрунтовує вибір засобів увиразнення мовлення (зокрема, засобів художньої виразності) з урахуванням комунікативної доцільності, стильових і соціокультурних норм [12 МОВ 3.1.2-1 П]</p> <p>представляє створені тексти (зокрема, художні тексти, медіатексти) в різний спосіб, за потреби аргументуючи власну позицію та виявляючи творчу індивідуальність [12 МОВ 3.1.1-2 П]</p> <p>IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу імпровізує з різними мовними засобами, зокрема з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, використовує первинні тексти (зокрема, художні тексти, медіатексти) для створення вторинних текстів, що мають оцінювальний характер, з метою надання інформації [12 МОВ 4.2.1-1 П]</p>	<p>(ЛК) Утілення біографії і художніх образів Й.-В. Гете і Т. Шевченка в різних видах українського і світового мистецтва. (ЕК) Порівняння образів персонажів. (МТ) Екранізації і театральні вистави за творами (художній фільм «Гете» (режисер Ф. Штельцль, Німеччина, 2010), біографічний фільм «Поет і княжна» (режисер С. Клименко, Україна, 1999), біографічний фільм «Тарас. Повернення» (режисер О. Денисенко, Україна, 2019), документальний фільм «Тасмниці генія Шевченка» (режисер О. Єлісєєва, Україна, 2014), документальний фільм «Кобзар» (режисери Т. Ткаченко, С. Сотниченко, Україна, 2014) та/або ін.). (ЛРК) 1—2 твори за вибором учителя.</p>	
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях визначає різні аспекти (змістові, формальні,</p>	<p>ПОВІСТЬ І РОМАН ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ ст. Література в умовах тоталітаризму. Художнє дослідження насильства та його впливу на людину, суспільство. Ідеї духовного спротиву.</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, в особах, мелодекламація, коментоване, перерване, вибіркоче, прогнозоване або ін.), обґрунтування зв'язку тексту із власним та суспільно-історичним досвідом,</p>

<p>функціональні) повідомлення (зокрема, художнього тексту, медіатексту), враховуючи індивідуальні особливості учасників комунікації, культурно-історичний контекст і засвідчуючи повне розуміння почутого повідомлення, зокрема його деталей [12 МОВ 1.1.3-1 П]</p> <p>дотримується інформаційної гігієни, виявляє та розрізняє в усному повідомленні різні види маніпуляції, неправдиву інформацію і пропаганду [12 МОВ 1.4.2-1 П]</p> <p>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду</p> <p>визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема, художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П]</p> <p>самостійно визначає критерії оцінювання прочитаного тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту) і можливості використання інформації з одного чи кількох джерел для досягнення особистісно і</p>	<p>Трагічні долі митців / мисткинь.</p> <p>Осип Турянський (1880—1933). «Поza межами болю». Тема фізичного і духовного випробування людини в екстремальних умовах. Відображення біографічного досвіду автора. Особливості художньої оповіді. Жанрові особливості повісті-поєми.</p> <p>Улас Самчук (1905—1987). «Марія». Відображення життя українського селянства у 1920—1930-ті рр. Утілення в образі Марії трагічної долі України. Правда про Голодомор у романі-хроніці. Документальна основа і художній вимисел у творі.</p> <p>Альбер Камю (1913—1960). «Чума» (2—3 уривки). Віхи життя й особливості світогляду А. Камю. Роман «Чума»: проблематика, сюжет і композиція, притчевість твору, алегоризм образів і ситуацій. Символіка.</p> <p>Джордж Оруелл (Ерік-Артур Блер, 1903—1950). «Ферма тварин» (2—3 уривки) або «1984» (2—3 уривки). «Ферма тварин». Зв'язок творчості Дж. Оруелла із соціально-історичною ситуацією доби. Викриття сутності тоталітарної системи та її ієрархії в казці-антиутопії. Алегоричні образи. Мовні особливості твору.</p>	<p>розпізнавання фактів і суджень про них, аналіз авторських інтерпретацій, коментування підтексту в тексті, виявлення і передбачення емоційних реакцій літературних персонажів у ситуаціях спілкування, коментування вчинків та висловлювань літературних персонажів, аргументоване висловлювання щодо актуальності й достовірності інформації, характеристика структури художнього тексту (зокрема, мовних засобів), дискусія (очно або онлайн), коментування різних поглядів, обстоювання власної позиції, продукування власних мистецьких ідей або використання і доопрацювання ідей інших осіб на засадах академічної доброчесності тощо.</p> <p><u>Дослідницький практикум:</u> дослідження документальної основи текстів / медіатекстів, наслідків тоталітаризму для суспільства і культури.</p> <p><u>Комунікативний практикум:</u> рольова гра — підготовка і виступ із «репортажем з місця подій» на підставі прочитаного твору або про письменника / письменницю.</p>
--	---	--

суспільно значущих цілей
[12 МОВ 2.4.1-1 П]

III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови створює тексти різної жанрово-стильової належності (зокрема, художні тексти, медіатексти) відповідно до індивідуальних і суспільних потреб на засадах академічної доброчесності

[12 МОВ 3.1.1-1 П]

представляє створені тексти (зокрема, художні тексти, медіатексти) в різний спосіб, за потреби аргументуючи власну позицію та виявляючи творчу індивідуальність

[12 МОВ 3.1.1-2 П]

IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу

аргументує застосування обраної комунікативної стратегії та її зміну відповідно до ситуації спілкування

[12 МОВ 4.2.2-1 П]

«1984». Ідея боротьби проти страху й рабської покірності в романі-антиутопії. Художній конфлікт твору. Система образів персонажів та засоби їх створення. Поетика антиутопії (фантастика, мова, символи та ін.).

Літературний міст у сьогодення (1—2 твори за вибором). Томас Кініллі «Список Шиндлера»; Володимир Лис «Століття Якова»; Сергій Жадан «Інтернат»; Наталія Довгопол «Шпигунки з притулку “Артеміда”» або «Мандрівний цирк Сріблястої пані»; Галина Пагутяк «Око світу»; «Нічний подорожній»; Таня Малярчук «МОХНОХ»; Кейся Макквістон «Остання зупинка» та/або ін.

(ТЛ) Екзистенціалізм, антиутопія.

Поглиблення понять «модернізм», «соціальна фантастика», «притча», «гротеск».

(ЛК) Музеї та пам'ятники, присвячені трагічним подіям першої половини ХХ ст. в Україні та світі. Специфіка й наслідки тоталітарних систем у ХХ—ХХІ ст.

(ЕК) Зіставлення реальних історичних фактів / подій та їх художнього втілення у творах.

(МТ) Екранізації за мотивами творів (художній фільм «Чума» (режисер Л. Пуенсо, Франція, Велика Британія, Аргентина, 1992), художній фільм «1984» (режисер М. Редфорд,

	<p><i>Велика Британія, 1984), художній фільм «Ферма тварин» (режисер Дж. Стефенсон, США, Велика Британія, 1999), анімаційний фільм «Колгосп тварин» (режисер Е. Серкіс, США, Велика Британія, Канада, 2025), художній фільм «Поза межами болю» (режисер Я. Лупій, Україна, 1989), документальний фільм «Літописець свого простору» (режисер О. Бухало, Україна, 2013) та/або ін.).</i></p> <p><i>(ЛРК) 1—2 твори за вибором учителя.</i></p>	
<p><i>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях</i> досліджує роль вербальних та невербальних засобів у розпізнаванні емоційних реакцій співрозмовника та емоційній саморегуляції в різних ситуаціях спілкування [12 МОВ 1.7.1-1 П] оцінює переваги та ризики використання і поєднання різних вербальних засобів, зокрема засобів художньої виразності, та невербальних засобів у різних комунікативних ситуаціях [12 МОВ 1.6.1-2 П]</p> <p><i>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх</i></p>	<p>ЛІРИКА ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ ст. (3—4 твори за вибором)</p> <p>Феномен українського шістдесятництва: провідні ідеї та художні відкриття.</p> <p>Василь Симоненко (1935—1963). «Люди — прекрасні...», «Моя мова». Місце творчості В. Симоненка у літературному процесі доби. Національно значуща проблематика віршів поета, активна позиція ліричного героя.</p> <p>Василь Стус (1938—1985). «Сто років як сконала Січ...», «Терпи, терпи — терпець тебе шліфує...». Драматизм життєвого і творчого шляху поета. Дисидентство. Традиції вітчизняної і світової культури в ліриці В. Стуса. Особливості поетичного стилю митця.</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, в особах, мелодекламація, коментоване, вибіркоче, повторне та ін.), обґрунтування власної позиції щодо тексту, характеристика художніх деталей тексту, коментування вираження емоційного стану в тексті, коментування актуальності порушених у тексті проблем із врахуванням власного досвіду і контексту, встановлення взаємозв'язку між темою, мікротемою та основною думкою тексту, формулювання висновків на підставі аналізу та інтерпретації кількох текстів, створення власного висловлення щодо прочитаного художнього тексту (вір, відгук або ін.), аналіз і вдосконалення змісту написаного, взаємодія з іншими особами з метою створення власного тексту або медіатексту (буктрейлер, відеоролик або ін.) тощо.</p>

<p><i>текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду</i> експериментує з текстом за самостійно визначеною творчою стратегією з урахуванням особливостей аудиторії (змінює стиль, жанр, рід тощо) [12 МОВ 2.7.1-1 П]</p> <p>пояснює вплив на читача (адресата) особливостей змісту та форми (зокрема, засобів художньої виразності) прочитаного тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту) у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-2 П]</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови організовує онлайн-взаємодію та керує процесом онлайн-взаємодії (зокрема, онлайн-дискусії), зважаючи на міжкультурне різноманіття і використовуючи різні стратегії для налагодження ефективної комунікації її учасників відповідно до ситуації [12 МОВ 3.2.2-1 П]</p> <p>IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної</p>	<p>Микола Вінграновський (1936—2004). «Синьорито акаціє...», «Я дві пори в тобі люблю...». Літературна, акторська, режисерська діяльність митці. Зв'язок із шістдесятниками. Інтимна лірика М. Вінграновського, вишуканість і естетизм стилю.</p> <p>Ліна Костенко (нар. 1930) «Страшні слова, коли вони мовчать...», «Буває мить якогось потрясіння...», «Біль єдиної зброї», «Берестечко» або «Маруся Чурай». Етапи життя і творчості мисткині. Провідні теми, мотиви, образи її творів. Національно-патріотичний зміст лірики. Розмаїття жанрів.</p> <p>Пауль Целан (1920—1970). «Фуга смерті». Віхи життя й творчості Пауля Целана. «Фуга смерті» — один із найвідоміших творів про Голокост. Інтерпретація біблійних образів і мотивів у творі «Фуга смерті». Тропи.</p> <p>Боб Ділан (нар. 1941). «Лиш вітер тобі відповідь...». Поетична і пісенна творчість митця як відображення духу епохи. Значення доробку Б. Ділана для культури США. Антивоєнний пафос вірша «Лиш вітер тобі відповідь...».</p> <p>Літературний міст у сьогодення (1—2 твори за вибором). Сергій Жадан (вірші); Павло Вишебаба (вірші); Богдан</p>	<p><i>Дослідницький практикум:</i> дослідження (в групі) історичного контексту доби на підставі наукових джерел і документальних свідчень.</p> <p><i>Комунікативний практикум:</i> есе (письмово) на підставі прочитаних творів.</p>
---	---	--

<p>творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу визначає та аналізує функції мовних засобів у текстах різної жанрово-стильової належності для використання у власному мовленні [12 МОВ 4.1.1-3 П] досліджує власне і чуже мовлення (зокрема, художній текст, медіатекст), зважаючи на особливості розвитку мови, для мовленнєвого самовдосконалення [12 МОВ 4.1.2-1 П]</p>	<p>Томенчук (вірші); Любов Якимчук (вірші); Галина Потопляк (вірші); Наталія де Барбаро «У пошуках чуйності. Жіночий шлях до себе» та/або ін.</p> <p><i>(ТЛ) Поглиблення понять «вірш», «метафора», «епітет», «порівняння», «символ».</i> <i>(ЛК) Поєднання поетичного слова і музики в поезії другої половини ХХ—ХХІ ст.</i> <i>(ЕК) Порівняння ліричних творів.</i> <i>(МТ) Ліричні твори письменників / письменниць у медіапросторі (соцмережі, авторське читання, виступи музичних гуртів тощо).</i> <i>(ЛРК) 1—2 твори за вибором учителя.</i></p>	
<p>І. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях аргументовано використовує та поєднує різні способи фіксування усного повідомлення (зокрема, художнього тексту, медіатексту), дотримуючись достовірності та засад академічної доброчесності, відповідно до самостійно визначеної мети [12 МОВ 1.2.2-1 П] визначає стратегії пошуку інформації з урахуванням особливостей повідомлення (стилю, жанру, структури тощо) [12 МОВ 1.3.1-1 П] виявляє особливості змісту та форми</p>	<p>ПРОЗА ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ ст. Розвиток філософсько-психологічної прози в другій половині ХХ ст.</p> <p>Ернест-Міллер Гемінгвей (1899—1961). «Старий і море». Доробок письменника, «кодекс честі» героїв Е.-М. Гемінгвея. Реалістичний, міфологічний і філософський плани повісті «Старий і море». Символіка. Образ Сантьяго. Сенс фіналу і назви повісті. Особливості оповіді, «принцип айсберга» та ін. Ознаки притчі у творі.</p> <p>Григор Тютюнник (1931—1980). «Зав'язь», «Три зозулі з поклоном». Життя і творчість письменника на тлі доби. Психологічна проза</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, в особах, мелодекламація, коментоване, вибіркоче, повторне, перерване або ін.), формулювання уточнювальних запитань, переказ тексту (докладно, стисло, вибірково, творчо), створення складного плану або тез тексту, характеристика літературних персонажів, знаходження і використання інформації з одного або кількох джерел, комунікація з іншими особами, обстоювання або зміна комунікативної позиції в процесі спілкування, співвіднесення змісту тексту з контекстом, розмежування в тексті фактичної інформації, суджень, підтексту, коментування власних почуттів під час</p>

<p>почутого повідомлення (зокрема, художнього тексту, медіатексту, множинного тексту), важливі для підтримання ефективної комунікації [12 МОВ 1.4.1-1 П]</p> <p>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду використовує, зокрема адаптує, подану в тексті або кількох текстах інформацію в умовах іншого контексту [12 МОВ 2.2.4-1 П]</p> <p>коментує естетичну та мистецьку цінність прочитаного тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту) в культурно-історичному контексті, наводить аргументи для підтвердження наданих коментарів, зокрема посилаючись на авторитетні наукові джерела [12 МОВ 2.3.1-1 П]</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови пояснює іншим особам ознаки небезпечного</p>	<p>Г. Тютюнника. Тема кохання і краси природи в новелі «Зав'язь». Відображення складності людських стосунків у новелі «Три зозулі з поклоном». Ідея возвеличення любові як високої цінності, що очищує душу людини. Символіка назви. Особливості психологізму творів митця.</p> <p>Габріель Гарсія Маркес (1927—2014). «Стариган із крилами». Специфіка «магічного реалізму» Г. Гарсія Маркеса. Синтез реального і фантастичного в оповіданні Г. Гарсія Маркеса «Стариган із крилами». Відображення моральної деградації людства. Філософсько-етичний сенс зустрічі янгола з людьми. Символіка. Ідея прагнення до внутрішнього вдосконалення, морального відродження, повернення до вічних цінностей.</p> <p>Ясунарі Кавабата (1899—1972). «Тисяча журавлів». Відображення самотності японської культури в повісті «Тисяча журавлів». Провідні ідеї (утвердження ідеї єдності людини з природою, гармонії зі світом, повернення до національних традицій та ін.). Еволюція головного героя (Кікудзі). Образи жінок. Символіка. Японські уявлення про красу та їх відображення у творі.</p> <p>Валерій Шевчук (1939—2025). «Дім на горі» (2—3 уривки). Поєднання міфологічного і реального у химерному романі «Дім на горі».</p>	<p>сприймання тексту, обґрунтування мистецької цінності тексту, обстоювання власної позиції щодо порушених у тексті проблем, створення повідомлень / медіатекстів у цифровому середовищі, визначення переваг і недоліків власних текстів, імпровізація з художнім текстом (стилізація, пародія або ін.) тощо.</p> <p><u>Дослідницький практикум:</u> збирання наукових джерел до теми / проблеми, підготовка реферату.</p> <p><u>Комунікативний практикум:</u> спостереження за усьним мовленням у соцмережах, виявлення помилок, редагування.</p>
---	--	--

<p>(зокрема, маніпулятивного) впливу в цифровому середовищі, способи протидії такому впливу та правила дотримання безпечної поведінки в цифровому середовищі [12 МОВ 3.2.3-1 П]</p> <p>визначає вплив виявлених помилок на функціональність тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту) [12 МОВ 3.3.1-1 П]</p> <p>IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу</p> <p>визначає та аналізує мовні засоби індивідуального стилю автора [12 МОВ 4.1.1-2 П]</p>	<p>Специфіка «магічного реалізму» В. Шевчука. Проблема культурної ідентичності. Роль міфу у творі. Художні образи та засоби їх створення.</p> <p>Літературний міст у сьогодення (1—2 твори за вибором). Станіслав Лем «Солярис»; Джон-Майкл Грін «Провина зірок»; Елой Морено «Незримий»; Дарина Гнатко «Мені байдуже, що люди скажуть»; Оксана Сайко «Забута мелодія»; Степан Процюк «Варвари»; Марія Матіос «Нація» та/або ін.</p> <p><i>(ТЛ) Магічний реалізм, психологізм. Поглиблення понять «повість», «новела», «підтекст», «символ».</i></p> <p><i>(ЛК) Національне і загальнолюдське у творах художньої літератури. Національно-культурна ідентичність та її відображення в різних видах мистецтва.</i></p> <p><i>(ЕК) Порівняння образів-символів різних національних культур.</i></p> <p><i>(МТ) Екранізації за мотивами творів (художній фільм «Старий і море» (режисер Дж. Стерджес, США, 1958), художній фільм «Старий і море» (режисер Д. Тейлор, Велика Британія, 1990), художній фільм «Дуже стара людина з великими крилами» (режисер Ф. Біррі, Італія, Іспанія, Куба, 1990), художній фільм «Танцівниця з Ідзу» (режисер К. Нісікава, Японія, 1974), документальний фільм «Григір Тютюнник. Доля. Фільми</i></p>	
---	--	--

	<p><i>перший, другий» (режисер О. Рябокрис, Україна, 2014), художній фільм за мотивами творів Григора Тютюнника «Климко» (режисер М. Вінграновський, Україна, 1983), художній фільм за мотивами творів В. Шевчука «Голос трави» (режисер Н. Мотузко, Україна, 1992 та/або ін.). (ЛРК) 1—2 твори за вибором учителя.</i></p>	
<p><i>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях</i> обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1 П] обґрунтовує сильні та слабкі сторони позицій учасників усної комунікації з увагою до особливостей змісту і форми повідомлення, пропонує доцільні способи покращення комунікативної взаємодії [12 МОВ 1.5.2-1 П]</p> <p><i>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду</i> обґрунтовує роль і місце тексту (зокрема,</p>	<p>ДРАМА ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ — ПОЧАТКУ ХХІ ст.</p> <p>«Драма абсурду», її провідні ознаки та представники.</p> <p>Ігор Костецький (Ігор Мерзляков) (1913—1983). «Близнята ще зустрінуться». Особливості сюжету і композиції твору. Розгортання «п'єси в масках» на тлі подій Другої світової війни. Модель світу як абсурдного «маскараду». Роль парних персонажів (близнюків). Заперечення війни та вбивства у творі. Мовні експерименти драматурга.</p> <p>Ежен Йонеско (1909—1998). «Носороги». Зображення духовної та інтелектуальної спустошеності сучасного суспільства — провідна тема творчості румунського та французького драматурга. Символічний сенс сюжету п'єси «Носороги». Сатирично-гротескне змалювання суспільства. Тема</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, в особах, коментоване, перерване, вибіркоче та ін.), виявлення прихованої інформації в тексті, виявлення особливостей комунікації літературних персонажів, презентація власних поглядів, ідей, переконань із аргументацією та прикладами, комунікація із визнанням права на існування іншої думки, розпізнавання в художньому тексті зображально-виражальних засобів та ознак авторського стилю, проекція емоційно-чуттєвого досвіду літературних персонажів на власну поведінку і цінності, створення власного або колективного медіапродукту, творче експериментування із художнім текстом, створення власних текстів (зокрема, художніх текстів, медіатекстів), аналіз мовних явищ в усному мовленні літературних персонажів тощо. <u>Дослідницький практикум:</u> зіставлення «драми абсурду» з явищами драматургії попередніх епох, виявлення специфічних</p>

<p>художнього тексту, медіатексту) в культурно-історичному процесі, зважаючи на самостійно проведений аналіз різних поглядів, інтерпретацій, оцінок тексту в різних джерелах [12 МОВ 2.4.3-1 П]</p> <p>визначає естетичний і прагматичний потенціал прочитаного тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту), зважаючи на особливості його змісту та форми у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-1 П]</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови</p> <p>усуває недоліки у власному і чужому тексті, аргументує зроблені виправлення, посилаючись на здобуті знання, відповідні авторитетні наукові джерела, мовні норми, з урахуванням власних мовних уподобань [12 МОВ 3.3.2-1 П]</p> <p>IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх</p>	<p>втрати індивідуальності під тиском масової свідомості. Сутність опору Беранже. Сенс центральної метафори у творі.</p> <p>Літературний міст у сьогодення (1—2 твори за вибором). Неда Неждана «Закрите небо. Вибухова драма»; Євгенія Кузнецова «Вівці цілі»; Віоліна Ситнік «Маски чужих ролей»; Анастасія Левкова «За Перекопом є земля»; Анджела Нанетті «Містраль»; Ліса Б'єрбу, Сара Ульссон, Юганна Ліндбек «Страшні дівчата»; Сара Дессен «Правда про назавжди»; Анна Гавальда «Просто разом» та/або ін.</p> <p>(ТЛ) «Театр абсурду». Поглиблення понять «образ», «символ», «підтекст».</p> <p>(ЛК) Кіно і театр другої половини ХХ ст.</p> <p>(ЕК) Зіставлення персонажів, символів, метафор.</p> <p>(МТ) Екранізації за мотивами творів (художній фільм «Носоріг» (режисер Т. О'Хорган, США, 1977) та/або ін.). Виступ письменника С. Процюка «Смерть Сталіна. Микола Бажан та Ігор Костецький» (2023) та ін.</p> <p>(ЛРК) 1—2 твори за вибором учителя.</p>	<p>особливостей.</p> <p>Комунікативний практикум: створення (письмово) власного драматичного тексту.</p>
---	--	---

<p>аналізу аналізує тексти різної жанрово-стильової належності, зокрема з урахуванням історичного та прагматичного аспектів [12 МОВ 4.1.2-2 П]</p>		
<p><i>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях</i> визначає стратегії пошуку інформації з урахуванням особливостей повідомлення (стилю, жанру, структури тощо) [12 МОВ 1.3.1-1 П] виявляє особливості змісту та форми почутого повідомлення (зокрема, художнього тексту, медіатексту, множинного тексту), важливі для підтримання ефективної комунікації [12 МОВ 1.4.1-1 П]</p> <p><i>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду</i> визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема, художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П]</p>	<p>Узагальнення і систематизація вивченого Узагальнення і систематизація вивченого за навчальний рік.</p>	<p>Екскурсії (реальні та віртуальні) до закладів культури. Проведення літературних ігор (вікторини, квізи та ін.) і творчих конкурсів, зокрема з використанням цифрових технологій. Підготовка шкільних виставок, літературно-музичних композицій, театральних вистав тощо. Захист проєктів. Представлення наукових досліджень. Зустрічі із цікавими людьми зі світу літератури і культури. Проведення дискусійних клубів та інші форми роботи.</p>

III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови
створює тексти різної жанрово-стильової належності (зокрема, художні тексти, медіатексти) відповідно до індивідуальних і суспільних потреб на засадах академічної доброчесності

[12 МОВ 3.1.1-1 П]

IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу

аргументує застосування обраної комунікативної стратегії та її зміну відповідно до ситуації спілкування

[12 МОВ 4.2.2-1 П]

аналізує власне і чуже мовлення, зокрема для виявлення відповідності комунікативних / стильових ознак / намірів

[12 МОВ 4.1.1-1 П]

Прикінцева частина

Методичні підходи до реалізації МНП-ЛІТ-ПОГЛ:

компетентнісний (формування ключових компетентностей учнів / учениць засобами української та зарубіжної літератур, особлива увага при цьому приділяється розвитку їх критичного мислення, творчих здібностей, національно-культурного самовираження; розвиток умінь і навичок аналізу та інтерпретації художнього тексту та/або медіатексту, порівняння явищ різних національних літератур / культур, висловлення та обговорення думок / поглядів / позицій (усно, письмово, зокрема в цифровому середовищі); дослідження мовних і літературних явищ, текстів / медіатекстів різних видів);

діяльнісний (мотивація активної читацької діяльності учнів / учениць, їх прилучення до читання художньої літератури (класичної і сучасної), розширення кола читання, формування умінь і навичок роботи з книжками та іншими джерелами інформації, бібліотечними ресурсами (зокрема, цифровими); створення ефективного середовища для діалогу щодо художніх текстів та/або медіатекстів, їх творчої реінтерпретації в різний спосіб (есе, буктрейлер, лепбук, пост або виступ у соцмережі, малюнок, комікс та ін.);

особистісно орієнтований (забезпечення свободи мислення і висловлення учнів / учениць, їх права на власну думку і самовираження; врахування відкритості й множинності інтерпретацій художніх текстів та/або медіатекстів, їх «життя» в часі; визнання читацьких інтересів молоді; створення умов для реалізації індивідуальної освітньої траєкторії для учнів / учениць).

Методи й технології навчання:

інтерактивні (дискусії, робота в парах / групах, рольові ігри тощо);

проблемно-пошукові (проблемне питання / проблемна ситуація, пошук аргументів / контраргументів, робота з різними джерелами інформації (складання тез, плану, виокремлення основної думки та ін.) тощо);

візуалізації (створення опорних схем, «хмар слів», малюнків, коміксів та ін. за художніми текстами та/або медіатекстами);

інформаційно-комунікаційні (використання різних джерел (зокрема, цифрових) для здобуття інформації; порівняння різних видів інформації; дотримання правил безпеки в інформаційному просторі; дослідження, комунікація і самовираження в цифровому просторі із дотриманням академічної доброчесності та етичних норм та ін.);

критичного мислення (виявлення маніпуляцій свідомістю (зокрема, у цифровому просторі); аналіз і оцінка різних видів інформації, формулювання обґрунтованих висновків; використання авторитетних думок науковців / науковиць та митців / мисткинь; розрізнення художніх і нехудожніх явищ та ін.);

творчого читання (розвиток творчого сприйняття, уяви, самостійного мислення учнів / учениць, уміння насолоджуватися художнім текстом, виявляти його естетичну вартість та ін.);

дослідницько-проєктні (здійснення учнями/ученицями досліджень мовних і літературних явищ; розроблення власних наукових проєктів (індивідуальних або в парі / групі), їх презентація і захист та ін.).

Інструментарій для оцінювання. Для діагностування результатів навчання учнів / учениць використовують різні види оцінювання: **формувальне** (поступ навчання учнів / учениць, зворотний зв'язок, відстеження і корекція освітньої траєкторії, мотиваційне середовище та ін.), **поточне** (усні відповіді, письмові роботи, тестування, опрацювання джерел, підготовка проєктів і досліджень, робота в цифровому просторі та ін.) і **підсумкове** (підсумкова робота за групами результатів або комплексна підсумкова робота, захист наукового проєкту, виступ із презентацією власного дослідження та ін.). Учитель / учителька спонукають учнів / учениць до самооцінювання та взаємооцінювання, використовують різні інструменти для мотивації їх розвитку (мотиваційні картки, читацькі трекери, інтерактивні аркуші, індивідуально-дослідні завдання та ін.), обговорюють з учнями / ученицями їхні успіхи та перспективи подальшого вдосконалення філологічних умінь і навичок.

ДОДАТКИ

Додаток 1

Ресурси

Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/> (дата звернення: 1.06.25)

Український інститут розвитку освіти. URL: <https://uied.org.ua/> (дата звернення: 1.06.25)

Інститут модернізації змісту освіти. URL: <https://imzo.gov.ua/> (дата звернення: 1.06.25)

Нова українська школа: вебресурс НУШ. URL: <https://nus.org.ua/> (дата звернення: 1.06.25)

Всеосвіта: національна освітня платформа. URL: <https://vseosvita.ua/> (дата звернення: 1.06.25)

Всеукраїнська школа онлайн. URL: <https://lms.e-school.net.ua/> (дата звернення: 1.06.25)

Бібліотека української літератури. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/> (дата звернення: 1.06.25)

Бібліотека світової літератури. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/world/> (дата звернення: 1.06.25)

Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/> (дата звернення: 1.06.25)

Освіта. UA. URL: <https://osvita.ua/> (дата звернення: 1.06.25)

Всесвіт: український журнал іноземної літератури. URL: <https://www.vsesvit-journal.com/> (дата звернення: 1.06.25)

Літературна освіта: теорія, методика, практика. Всеукраїнський науково-методичний журнал. URL: <https://academia-рс.com.ua/litosvita> (дата звернення: 1.06.25)

Компетентнісний потенціал інтегрованого курсу

Ключові компетентності	Уміння та ставлення
Вільне володіння державною мовою	<p><u>уміння:</u></p> <p>сприймати (зокрема, читати інформаційні та художні тексти класичної та сучасної літератури (української і зарубіжних), розуміти, перетворювати, аналізувати, інтерпретувати і оцінювати інформацію;</p> <p>висловлювати думки, почуття, погляди в усній і письмовій формі;</p> <p>використовувати вербальні та невербальні засоби в різноманітних міжособистісних, соціальних і культурних контекстах;</p> <p>дотримуватися культури мовлення і норм мовленнєвого етикету, урахувати культурні та особистісні відмінності співрозмовників, переваги та/або обмеження окремих груп чи осіб;</p> <p>адаптуватися до змінюваних умов спілкування, вирішувати нестандартні завдання з використанням потенціалу української мови і відповідних комунікативних стратегій</p> <p><u>ставлення:</u></p> <p>цінування української мови як чинника української національної та громадянської ідентичності;</p> <p>прагнення використовувати українську мову в усіх сферах життя, зокрема в професійній діяльності;</p> <p>виявлення мовної стійкості у використанні української мови;</p> <p>прагнення до ненасильницької комунікації;</p> <p>потреба в читанні творів художньої літератури українською мовою</p>
Здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами	<p>Здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) мовою</p> <p><u>уміння:</u></p> <p>сприймати (зокрема, читати рідною мовою), розуміти, перетворювати, аналізувати та інтерпретувати, оцінювати</p>

Ключові компетентності	Уміння та ставлення
	<p>інформацію;</p> <p>висловлювати думки, почуття, погляди в усній і письмовій формі рідною мовою;</p> <p>адаптуватися до умов спілкування в багатомовному середовищі з використанням потенціалу рідної мови і відповідних комунікативних стратегій, урахувати культурні та особистісні відмінності співрозмовників, переваги та/або обмеження окремих груп чи осіб</p> <p><u>ставлення:</u></p> <p>цінування рідної мови як чинника національної та громадянської ідентичності;</p> <p>готовність спілкуватися рідною мовою;</p> <p>потреба в читанні творів художньої літератури рідною мовою</p>
	<p>Здатність спілкуватися іноземними мовами</p> <p><u>УМІННЯ:</u></p> <p>використовувати власний мовленнєвий досвід для вивчення іноземних мов;</p> <p>пояснювати роль / значення мовних явищ і системи понять, за допомогою яких формується картина світу носіїв іноземної мови;</p> <p>використовувати за потреби різноманітні стратегії для задоволення власних іншомовних комунікативних намірів;</p> <p>використовувати іноземні мови для розширення читацького досвіду, читацьких інтересів, дослідницької діяльності, підготовки проєктів тощо</p> <p><u>ставлення:</u></p> <p>готовність до міжкультурного діалогу;</p> <p>розуміння важливості оволодіння іноземними мовами для міжкультурного діалогу, особистісного розвитку та професійної самореалізації;</p> <p>відкритість до вивчення іноземних мов;</p> <p>готовність спілкуватися іноземними мовами;</p> <p>дотримання культури спілкування, прийнятої в сучасному</p>

Ключові компетентності	Уміння та ставлення
	<p>суспільстві, повага до культурних та особистісних відмінностей співрозмовників, усвідомлення та урахування переваг та/або обмежень окремих груп чи осіб, виявлення розуміння і співпереживання;</p> <p>толерантність до представників іншого народу, носіїв іншої мови, культури, звичаїв і способу життя;</p> <p>розуміння потреби популяризації України у світі засобами іноземних мов</p>
Математична компетентність	<p><u>уміння:</u></p> <p>установлювати причиново-наслідкові зв'язки, виокремлювати головну та другорядну інформацію;</p> <p>формулювати визначення, логічно обґрунтовувати висловлену думку;</p> <p>перетворювати інформацію з однієї форми на іншу (текст, графік, таблиця, схема) для вирішення комунікативних завдань</p> <p><u>ставлення:</u></p> <p>готовність до пошуку різноманітних способів розв'язання комунікативних проблем;</p> <p>прагнення висловлюватися логічно, точно і послідовно</p>
Компетентності в галузі природничих наук, техніки та технологій	<p><u>уміння:</u></p> <p>висловлювати гіпотези, описувати процеси власної діяльності з використанням мовних і мовленнєвих засобів, зокрема іноземної мови;</p> <p>формулювати тезу і добирати аргументи для її підтвердження</p> <p><u>ставлення</u> — прагнення поглиблювати уявлення про цілісну наукову картину світу для суспільно-технологічного розвитку</p>
Інноваційність	<p><u>уміння:</u></p> <p>презентувати власні ідеї, бачення, інноваційні погляди зрозуміло, грамотно, креативно, використовуючи доцільні засоби вираження мовлення;</p> <p>мобілізувати ресурси (зокрема, нематеріальні і цифрові)</p>

Ключові компетентності	Уміння та ставлення
	<p>через комунікацію для провадження інноваційної діяльності, зокрема в професійній сфері;</p> <p>ефективно використовувати різні комунікативні стратегії для розв'язання життєво важливих проблем, зокрема в ситуаціях неоднозначності та непевності</p> <p><u>ставлення</u> — відкритість до інновацій, готовність продукувати нові ідеї, спонукати до цього інших осіб</p>
Екологічна компетентність	<p><u>уміння:</u></p> <p>використовувати потенціал текстів (зокрема, художніх текстів, медіатекстів) щодо висвітлення діяльності людини як частини природи;</p> <p>використовувати комунікативні стратегії для реалізації екологічних проєктів, формування екологічної культури та забезпечення сталого розвитку суспільства</p> <p><u>ставлення</u> — інтерес до здобутків українських і зарубіжних авторів, які зробили вагомий внесок у формування і поширення ідей сталого розвитку суспільства</p>
Інформаційно-комунікаційна компетентність	<p><u>уміння:</u></p> <p>використовувати різні види сприймання текстів (зокрема, художніх текстів, медіатекстів) для пошуку, обробки, аналізу і добору інформації;</p> <p>діяти за алгоритмом у процесі складення плану виконання комунікативних завдань;</p> <p>комунікувати грамотно і безпечно в інформаційному просторі;</p> <p>розрізняти емоції інших осіб у контексті комунікації;</p> <p>розпізнавати маніпулятивні технології та протистояти їм;</p> <p>використовувати сучасні цифрові технології для розширення читацького досвіду та кола читацьких інтересів</p> <p><u>ставлення:</u></p> <p>задоволення пізнавального інтересу в інформаційному середовищі;</p> <p>прагнення етично взаємодіяти у віртуальному просторі;</p>

Ключові компетентності	Уміння та ставлення
	<p>готовність дотримуватися засад академічної доброчесності;</p> <p>прагнення особистісного розвитку як компетентного мовця і читача за допомогою цифрових технологій;</p> <p>прагнення збагачувати власний читацький і мовленнєвий досвід</p>
<p>Навчання впродовж життя</p>	<p><u>уміння:</u></p> <p>визначати власні комунікативні потреби, цілі і способи їх досягнення;</p> <p>використовувати ефективні прийоми вивчення державної / рідної / іноземної мови з урахуванням власного стилю навчання;</p> <p>постійно збагачувати власний словниковий запас через використання словників і довідкових ресурсів, зокрема цифрових;</p> <p>проводити самооцінку результатів діяльності, рефлексію;</p> <p>користуватися різними видами бібліотек та орієнтуватися в бібліотечних ресурсах</p> <p><u>ставлення:</u></p> <p>прагнення вдосконалювати власне мовлення впродовж життя, розвивати мовну інтуїцію;</p> <p>руйнування власних мовних і комунікативних бар'єрів, усвідомлення і подолання стереотипів;</p> <p>розуміння ролі читання текстів (зокрема, художніх текстів, медіатекстів) українських і зарубіжних авторів для гармонійного розвитку та самовдосконалення;</p> <p>прагнення збагачувати читацький і мовленнєвий досвід, набувати умінь і навичок професійного дослідження текстів / медіатекстів</p>
<p>Громадянські та соціальні компетентності</p>	<p>Громадянські компетентності</p> <p><u>уміння:</u></p> <p>аргументовано і грамотно висловлювати власну громадянську позицію, керуючись принципами об'єктивності</p>

Ключові компетентності	Уміння та ставлення
	<p>та справедливості, виявляючи громадянську стійкість та українську національну та громадянську ідентичність;</p> <p>використовувати комунікативні навички та багатомовність для ведення міжкультурного діалогу;</p> <p>унікати дискримінування інших осіб у своїх висловлюваннях і діях;</p> <p>критично оцінювати інформацію з різних джерел, формувати та обстоювати особистісні ціннісні орієнтири, спираючись на суспільно-державні (національні) цінності України, українські історико-культурні надбання і традиції в європейському ціннісному контексті;</p> <p>застосовувати здобуті в мовно-літературній освітній галузі знання і набуті вміння для формування власної готовності до захисту незалежності і територіальної цілісності України, конституційних засад державного ладу, національних інтересів та суспільно-державних (національних) цінностей України</p> <p><u>ставлення:</u></p> <p>сприйняття громадянських цінностей, актуалізованих у текстах (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) українських і зарубіжних авторів;</p> <p>шанування української культури, бажання пізнавати культури інших народів і критично осмислювати їх надбання;</p> <p>збереження суспільно-державних (національних) цінностей України, повага до права кожного народу на свою культуру, шанобливе ставлення до інших культур, якщо їх надбання не завдає шкоди українським національним цінностям та інтересам;</p> <p>відкритість до культурного різноманіття за допомогою вивчення мов і літератур та здійснення міжкультурної комунікації;</p> <p>повага до права і законодавства щодо забезпечення функціонування української мови як державотворчого чинника української нації;</p> <p>утвердження права на власну думку</p>

Ключові компетентності	Уміння та ставлення
	<p style="text-align: center;">Соціальні компетентності</p> <p><u>уміння:</u></p> <p>використовувати ефективні комунікативні стратегії для співпраці в групі;</p> <p>дотримуватися засад ненасильницької комунікації;</p> <p>враховувати вплив слова на психічне здоров'я людини, відповідально використовувати мовні виражальні засоби;</p> <p>враховувати особистісні та культурні відмінності співрозмовників, переваги та/або обмеження окремих груп чи осіб;</p> <p>застосовувати комунікативні стратегії для протистояння деструктивним і маніпулятивним впливам, що є загрозою для здоров'я;</p> <p>конструктивно спілкуватися в різних соціальних середовищах із дотриманням принципів свободи особистості;</p> <p>виявляти в текстах (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) українських і зарубіжних авторів соціально важливий зміст</p> <p><u>ставлення:</u></p> <p>готовність до налагодження контактів з іншими особами з використанням різноманітних мовних засобів;</p> <p>усвідомлення взаємозалежностей;</p> <p>прагнення до пізнання суспільного досвіду України та інших держав через мову та культуру, зокрема літературні твори українських і зарубіжних авторів</p>
Культурна компетентність	<p><u>уміння:</u></p> <p>використовувати мову для духовного, культурного і національного самовираження;</p> <p>читати, аналізувати та інтерпретувати тексти (зокрема, художні тексти, медіатексти) українських і зарубіжних авторів / авторок;</p> <p>сприймати і осмислювати цінності, актуалізовані в текстах (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) українських і</p>

Ключові компетентності	Уміння та ставлення
	<p>зарубіжних авторів / авторок;</p> <p>використовувати досвід взаємодії з творами мистецтва в життєвих ситуаціях для формування власного світогляду та збагачення досвіду;</p> <p>створювати тексти з вираженням власних ідей, досвіду та почуттів і використанням відповідних художніх засобів;</p> <p>добирати тексти (зокрема, художні тексти, медіатексти) для задоволення власних пізнавальних та естетичних потреб</p> <p><u>ставлення:</u></p> <p>потреба в читанні художньої літератури для задоволення і рефлексії над прочитаним;</p> <p>поцінювання художньої літератури як мистецтва слова в контексті духовних надбань України та людства;</p> <p>відкритість до міжкультурної комунікації, усвідомлення національної специфіки, індивідуальних і соціальних стереотипів, що можуть міститися в тексті (зокрема, художньому тексті, медіатексті);</p> <p>зацікавленість світовими культурними здобутками;</p> <p>готовність сприймати літературний твір як структуру, відкриту для читацьких інтерпретацій у часі та просторі</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p><u>уміння:</u></p> <p>ініціювати усну, письмову та онлайн-взаємодію державною / рідною / іноземною мовою для розвитку ідеї та її реалізації;</p> <p>презентувати власну ідею та ініціативи зрозуміло, грамотно, з використанням доцільних виражальних засобів;</p> <p>використовувати комунікативні стратегії для формулювання власних пропозицій і рішень;</p> <p>описувати державною / рідною / іноземною мовою власні вміння та компетентності стосовно варіантів кар'єри, розвитку підприємницьких і соціальних ініціатив;</p> <p>пояснювати значення заощадження, інвестування, запозичення, страхування тощо, зокрема на прикладі літературних творів українських і зарубіжних авторів;</p> <p>обговорювати і планувати доходи та витрати за допомогою</p>

Ключові компетентності	Уміння та ставлення
	<p>ефективних комунікативних стратегій; використовувати фінансові документи</p> <p><u>ставлення:</u></p> <p>готовність брати відповідальність за себе та інших осіб; відповідальне ставлення до мовленнєвого вчинку;</p> <p>розуміння ролі комунікативних умінь, читацького досвіду для успішної самореалізації, зокрема у професійній кар'єрі та діловому середовищі;</p> <p>усвідомлення важливості володіння державною мовою та спілкування рідною / іноземною мовою для забезпечення добробуту і фінансового успіху;</p> <p>готовність обстоювати важливість збільшення доходу, ощадливості та раціонального використання коштів</p>